

Jaarverslag 2022

d.d. 9 mei 2023

Stichting Méér Muziek In De Klas
Sarphatikade 22-I
1017 WV AMSTERDAM

Inhoudsopgave

Jaarverslag	3
Balans per 31 december 2022	42
Staat van baten en lasten over 2022	43
Toelichting en grondslagen	44
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2022	47
Controleverklaring	54

Stichting Méér Muziek in de Klas
Jaarverslag 2022

Versie zonder opmaak

*Stichting Méér Muziek in de Klas
Sarphatikade 22-1
1017 WV AMSTERDAM*

Inhoud

1. Over Méér Muziek in de Klas	5
2. Kort overzicht: hoogtepunten 2022	9
3. Het jaar 2022.....	11
28 januari: Wethoudersbijeenkomst.....	11
9 maart: Lancering Keuzehulp Muziekmethodes.....	12
16 maart: Nascholingsworkshop muziekonderwijs.....	12
Thema: Doorontwikkeling bestaande projecten	13
10 mei: Werkconferentie Méér Muziek in Mijn Klas.....	14
Thema: Versterken partneractiviteiten.....	15
20 juni: Ondertekening MuziekAkkoord Borne.....	16
10 juli: Uitreiking bokaal Waterland.....	17
21 september: Inspiratiesessie voor ouders.....	18
Thema: Activiteiten MuziekopleidersAkkoord	18
5 oktober: Lancering Muzikale Verhalen.....	20
5 oktober: Dag van het MuziekopleidersAkkoord	21
1 november: Studiereis & werkbezoek Cariben.....	22
Thema: Vliegende Brigadiers	23
23 november: Landelijke MuziekTafeldag.....	25
23 november: MuziekAkkoord speciaal onderwijs.....	26
15 & 26 december: Het Kerst Muziekgala	27
Thema: (Online) communicatie	28
4. Organisatie Méér Muziek in de Klas	30
4.1 Personeel.....	30
4.2 Integriteit en Governance	30
4.3 Bestuur	31
4.4 Ambassadeurs.....	32
4.5 Partners.....	32
Thema: Netwerken en bijeenkomsten	33
5. Financiën.....	34
5.1 Financiële middelen, sponsors en fondsen	34
5.2 Beheer, rapportage en relatiemanagement.....	36
5.3 Financieel resultaat 2022.....	37
5.4 Financiële ambities voor 2023.....	37
Tot slot	38
Bijlage 1 Overzicht bijdragen.....	39
Bijlage 2 Risicoanalyse Méér Muziek in de Klas	40

Voorwoord

Na twee zeer bewogen coronajaren konden we elkaar in 2022 eindelijk weer ontmoeten. Terwijl het onderwijs- en cultuurveld zich in de lente na het afschaffen van de laatste beperkende maatregelen herpakte, bereidden wij in het voorjaar onze werkconferentie op Paleis Noordeinde voor. Deze bijzondere bijeenkomst was een dankbetuiging aan het onderwijsveld en stond in het teken van ontmoeting; niet alleen van studenten, leerkrachten en schoolleiders onderling, maar ook van samenwerkingspartners. We zijn dankbaar dat Dennis Wiersma, minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, en Gunay Uslu, staatsecretaris voor Cultuur en Media bij deze dag aanwezig waren en dat we gezamenlijk van gedachten konden wisselen over onze toekomst. Ook bedanken we onze erevoorzitter Koningin Máxima uitermate voor het beschikbaar stellen van deze prachtige locatie, en voor haar tomeloze inzet voor onze missie.

Ontmoeting stond ook centraal op de Dag van het MuziekopleidersAkkoord op 5 oktober. Studenten van pabo's en conservatoria uit het hele land ontmoetten elkaar daar, werkten en musiceerden samen, en gaven na afloop een helder signaal: geef ons meer kansen om elkaar te vinden en betrek ons nog actiever bij alles wat jullie doen. Deze boodschap geeft ons veel hoop voor de toekomstige generatie leerkrachten en hun samenwerking om voor alle kinderen in Nederland kwalitatief muziekonderwijs te realiseren.

En ook de MuziekAkkoorden en MuziekTafels gaven in 2022 toekomstgerichte signalen, velen van hen zijn bezig met verzelfstandigen. Dankzij de succesvolle formule van lokale samenwerkingsverbanden raakt muziekonderwijs dus steeds meer verankerd in de regio. Die verbondenheid binnen de regio's is ook te zien aan het stijgende aantal private donaties dat in 2022 werd gedaan. We zijn ontzettend blij met deze ontwikkelingen.

Dit alles was niet mogelijk geweest zonder de jarenlange ondersteuning van onze partners van het eerste uur: het ministerie van OCW, de Vriendenloterij, VSBfonds, de VandenEnde Foundation en het Prins Bernhard Cultuurfonds. Hun gulle steun is zeer bijzonder en we hopen op een mooie voortzetting van onze samenwerking. Ook onze andere gevers, partners en ambassadeurs danken we. Samen met hen hebben we weer honderdduizenden kinderen en hun ouders kunnen bereiken en is er weer een prachtig jaar gezet.

In dit jaarverslag kunt u nog veel meer lezen over de activiteiten die wij in 2022 hebben ondernomen samen met onze inspirerende partners. Met een gerust hart sluiten we 2022 af, en vol vertrouwen kijken we uit naar 2023.

Namens bestuur en team Méér Muziek in de Klas,

Jantien Westerveld

1. Over Méér Muziek in de Klas

1.1 Missie

Het doel van Stichting Méér Muziek in de Klas is structureel muziekonderwijs voor alle 1,5 miljoen kinderen op de basisschool in Nederland en het Caribische deel van het Koninkrijk.

1.2 Visie

Muziek draagt bij aan levensgeluk. Muziek maakt onlosmakelijk deel uit van het leven, het hoort bij onze cultuur, bij alle culturen. We grijpen erop terug bij belangrijke momenten; als we vieren, als we rouwen. Muziek heelt, het ontspant, geeft energie, het verbindt mensen en brengt ze nader tot elkaar.

Het ontwikkelen van muzikaliteit bij kinderen door middel van muziekonderwijs zorgt ervoor dat kinderen betekenis aan muziek kunnen geven. Zodat ze ook zelf een bijdrage kunnen leveren aan belangrijke momenten, door te spelen of te zingen, alleen of samen met anderen. Muziek verrijkt het leven van een kind. Wetenschappelijk onderzoek toont daarbij keer op keer aan dat muziekonderwijs en actieve muziekbeoefening, naast de sociaal-emotionele ontwikkeling, ook de ontwikkeling van het brein bevorderen. Het draagt bij aan de creativiteit en het probleemoplossend vermogen. Muziek zet de hersenen op scherp om te leren, neemt bovendien stress weg en stimuleert het geheugen. Muziek helpt dus leren, en nog het sterkst bij de leerlingen die dat het meest nodig hebben.

Muziek en muziek maken leggen kortom een stevige basis voor empathie, sociale binding, creativiteit, ontvankelijkheid om te leren, kwaliteit van leven, luisteren naar elkaar en openstaan voor verschillen: onmisbare menselijke waarden in onze maatschappij. Daarom is muziekonderwijs op de basisschool - dé plek waar we het voor álle kinderen toegankelijk kunnen maken - zo belangrijk, zelfs wezenlijk. Stichting Méér Muziek in de Klas spant zich daarom in voor structureel muziekonderwijs voor alle kinderen in Nederland en het Caribische deel van het Koninkrijk.

1.3 Werkwijze

Om ons doel te bereiken, werken we via verschillende actielijnen.

Bewustwording en zichtbaarheid

Bewustwording
& Zichtbaarheid

We laten heel Nederland, inclusief het Caribische deel, zien hoe belangrijk muziek is voor de ontwikkeling van kinderen. Dat doen we op grootschalige wijze via campagnes en televisie-uitzendingen tot kleine inspirerende bijeenkomsten voor specifieke doelgroepen. Bijvoorbeeld door middel van het jaarlijkse Kerst Muziekgala van AVROTROS waarvan de stichting cofinancier is. Vanuit educatieve impulsen zoals de energizers die we in samenwerking met Schooltv publiceren, en via inspiratiesessies maken we al onze doelgroepen in de praktijk bewust van de toegevoegde waarde van muziekonderwijs.

Basis in de opleidingen en het onderwijs door middel van deskundigheidsbevordering

Deskundigheids-
bevordering

Samen met het ministerie van OCW en het Fonds voor Cultuurparticipatie zorgen we voor financiële impulsen aan scholen en pabo's om hun muziekonderwijs naar een hoger plan te tillen. Het MuziekopleidersAkkoord komt hier onder andere uit voort, waarbij op aanjagen van Méér Muziek in de Klas 100% van de pabo's en conservatoria is aangesloten. Deze ontwikkelingen vormen essentiële onderdelen van onze integrale aanpak, op het gebied van deskundigheidsbevordering en het verankeren van de impulsen. Verder dragen we zorg voor eigentijds lesmateriaal: we maken beschikbare muziekmethodes zichtbaar, vragen aandacht voor vormen van muziekonderwijs die nog onderbelicht zijn zoals vakintegratie en muziek- en leertechnologie,

en creëren nieuwe plekken en manieren om muziekonderwijs op en buiten school toegankelijk te maken.

Bereik en bestendiging door middel van regionale verankering

We helpen met het tot stand brengen van lokale en regionale samenwerkingsverbanden met alle betrokken partijen in het muziekonderwijs onder de noemer Méér Muziek in de Klas Lokaal. Dit doen we onder andere door lokale MuziekAkoorden te sluiten. Vervolgens helpen we die samenwerkingsverbanden bij de verankering van hun inspanningen, het genereren van financiële middelen en het zichtbaar maken van successen.

1.4 Doelgroepen en stakeholders

Vanwege onze integrale aanpak, kennen wij een groot aantal doelgroepen en stakeholders.

Kinderen

Alles wat we doen, doen we natuurlijk voor de kinderen, onze ultieme doelgroep. De kinderen moeten uiteindelijk plezier hebben van en baat bij muziekonderwijs. In het afgelopen jaar konden we in samenwerking met partners zoals het Jeugdeducatiefonds en het Jeugdfonds Sport & Cultuur extra aandacht schenken aan kwetsbare kinderen. Dankzij het MuziekAkkoord Speciaal Onderwijs dat in november werd getekend bereiken we nu bovendien ook steeds meer kinderen uit die doelgroep. Dit is niet mogelijk zonder vele samenwerkingspartners en de werkgroep speciaal onderwijs (zie p.xx).

Onderwijsveld

Voor Méér Muziek in de Klas staat het onderwijs centraal. Om onze werkwijze van effectieve interventies uit te kunnen voeren werken we dan ook vraaggericht: welke behoeften leven in het onderwijs en hoe kunnen wij daar een passend antwoord op geven? Hiervoor zijn wij continu in gesprek met schoolbestuurders, schoolleiders en leerkrachten. Rondom de school zit bovendien een (regionale) schil van culturele instellingen, kinderopvang, lerarenopleidingen, ouders, grootouders en andere stakeholders die elk een relevante rol kunnen vervullen.

Landelijke partners

Het ministerie van OCW en landelijke organisaties als de PO-Raad, de Algemene Vereniging Schoolleiders, het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (vanaf nu: het LKCA) en het Fonds voor Cultuurparticipatie zijn belangrijke partners op politiek, inhoudelijk en beleidsniveau. Ook zijn er tal van koepelorganisaties in het onderwijs- en culturele veld waarmee wij samen optrekken, zoals Cultuurconnectie, de vereniging Koninklijke Nederlandse Muziek Organisatie, Jantje Beton, Stichting Leerorkest Nederland, het Prinses Christina Concours, Gehrels Muziekeducatie en de Vereniging Leraren Schoolmuziek. De Nederlandse Publieke Omroep, AVROTROS en NTR zijn belangrijke partners voor de zichtbaarheid van het belang van muziekonderwijs en onze activiteiten.

Financiële partners

We krijgen al jaren steun van publieke en private fondsen, sponsors en particuliere gevers. De VriendenLoterij, VSBfonds, de VandenEnde Foundation en het Prins Bernhard Cultuurfonds ondersteunen ons al jaren, naast vele andere financiers. Zij voelen zich allen uitermate betrokken en verantwoordelijk voor het versterken van het welbevinden en een goede opleiding van de volgende generaties. Zij dragen dan ook in belangrijke mate bij aan het kunnen organiseren en uitvoeren van onze activiteiten, waarbij we ook steeds nadrukkelijk de focus leggen op kwetsbare kinderen. We zijn hen daar uiterst dankbaar voor.

Samenwerking

Uiteraard speelt onze erevoorzitter Koningin Máxima een grote rol in het succes van de stichting, alsook het bestuur van de stichting en het platform ambassadeurs. We zijn hen zeer dankbaar voor hun tomeloze inzet en doorlopende steun. Deze lijst van stakeholders en partners is niet uitputtend, maar geeft goed weer dat we het alleen gezamenlijk, vanuit die gemeenschappelijke drijfveer voor structureel muziekonderwijs voor de kinderen, voor elkaar kunnen boksen. Bij alle projecten streven we naar een inclusieve werkwijze en betrekken we partners die het project naar een hoger plan kunnen tillen. Door elke organisatie, partner en stakeholder vanuit hun eigen expertise te betrekken worden vele deuren geopend. Zo zorgen we gezamenlijk dat alle kinderen krijgen waar ze recht op hebben.

2. Kort overzicht: hoogtepunten 2022

In de komende hoofdstukken leest u wat we in 2022, samen met regionale en landelijke partners, hebben ondernomen om ons doel verder te realiseren. In dit hoofdstuk laten we kort en bondig zien welke impact we hebben kunnen maken met een aantal hoogtepunten uit 2022, in het volgende hoofdstuk gaan we dieper in op verschillende projecten.

Hoogtepunten 2022

- Stichting Méér Muziek in de Klas zet zich ruim 7 jaar in voor structureel muziekonderwijs voor alle kinderen in het basisonderwijs. Zo ook haar erevoorzitter Koningin Máxima. Op dinsdag 10 mei verwelkomde zij op Paleis Noordeinde honderdvijftig leerkrachten, schoolleiders en pabo-studenten tijdens **de werkconferentie Méér Muziek in Mijn Klas**. De belangrijke rol die (toekomstige) leerkrachten spelen bij de verankering van muziekonderwijs stond deze dag centraal. Alle aanwezigen volgden workshops over toepassingen van muziekonderwijs in de klas. Dennis Wiersma, minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, en Gunay Uslu, staatsecretaris voor Cultuur en Media, woonden de conferentie bij.
- **Op 5 oktober werd gevierd dat de pabo's en conservatoria al 2 jaar samenwerken in het MuziekopleidersAkkoord**. Studenten en docenten van beide opleidingen onderwijzen en stimuleren elkaar zodat de toekomstige groeps- én vakleerkrachten gemotiveerd en met goede kennis en vaardigheden muziekonderwijs kunnen geven op de basisschool. Een grote groep studenten ging deze dag enthousiast aan de slag, wat hoop gaf voor de toekomst.
- Diezelfde dag lanceerden we in samenwerking met SchoolTV de gloednieuwe serie **'Muzikale Verhalen': negen korte luisterverhalen** voor de onder-, midden- én bovenbouw van het basisonderwijs. De verhalen zijn geschreven door Janneke Schotveld, Sharid Alles en Pim Lammers en de muziek is gecomponeerd door Jeroen Sleyfer en Izaline Calister. De verhalen en begeleidende lesbrieven brengen samenhang tussen de vakken muziek en taal en lezen.
- Vanuit de samenwerking tussen de opleidingen vond er in november ook een studiereis plaats naar de **Caribische landen en eilanden** Aruba, Bonaire, Curaçao, Sint Eustatius, Saba en Sint Maarten. Een mix van pabo- en conservatoriumstudenten van verschillende instituten reisde naar de eilanden om in samenwerking met de lerarenopleiding daar workshops te geven aan studenten en leerkrachten.
- Op **woensdag 23 november** kwamen in het Muziekcentrum van de Omroep in Hilversum alle samenwerkingsverbanden waar structureel muziekonderwijs inmiddels op de kaart staat bij elkaar. Dit zijn regio's waar een groep betrokkenen samenwerkt om stappen te zetten in het realiseren van structureel muziekonderwijs. Op deze dag wisselden aanwezigen uit het hele land ervaringen uit.
- Er ging deze dag speciale aandacht uit naar het speciaal onderwijs en de missie om ervoor te zorgen dat ook de laatste groepen kinderen niet vergeten worden. In aanwezigheid van Koningin Máxima werd **het MuziekAkkoord Speciaal Onderwijs** getekend. In dit MuziekAkkoord staat welke organisaties zich samen inzetten voor structureel muziekonderwijs in het speciaal onderwijs en hoe ze dat doen.

- We sloten het jaar traditiegetrouw af met **Het Kerst Muziekgala**, inclusief een optreden van de Grootste Schoolband van Nederland. Kinderen van Jeugdeducatiefondsscholen traden op samen met bekende Nederlandse artiesten zoals Edsilia Rombley en Kris Kros Amsterdam. De zaal zat tijdens de opnames vol met kinderen voor wie culturele uitstapjes niet vanzelfsprekend zijn. We bereikten 1.035.000 kijkers met het televisieprogramma.

3. Het jaar 2022

We nemen u mee door ons jaar aan de hand van een tijdlijn met een aantal van onze activiteiten die samen een goed beeld geven van het jaar 2022. Ook komen onderwerpen die het hele jaar door spelen aan bod op themapagina's. De foto's in het jaarverslag zijn gemaakt door Set Vexy, Lotte Bosma en Anna van Kooij.

Leeswijzer

Bij alles wat we doen staan de drie actielijnen zoals beschreven in hoofdstuk 1.3 centraal. Bovendien is inclusieve samenwerking, zoals beschreven in hoofdstuk 1.4, een steeds belangrijker speerpunt. Deze drie actielijnen en de inclusieve samenwerking helpen ons als rode draad in onze activiteiten om ons doel te realiseren. We laten alle activiteiten zoveel mogelijk op elkaar ingrijpen. Door middel van icoontjes laten we bij elke activiteit op de tijdlijn zien welke rode draad, of draden, er doorheen lopen:

Bewustwording
& Zichtbaarheid

Deskundigheids-
bevordering

Regionale
Verankering

Inclusieve
Samenwerking

28 januari: Wethoudersbijeenkomst

Op 28 januari organiseerde Méér Muziek in de Klas een online bijeenkomst voor wethouders en beleidsmedewerkers van onderwijs en/of cultuur onder leiding van Carolien Gehrels, voorzitter van het bestuur. Deelnemers deelden resultaten die in hun gemeente zijn behaald bij de verankering van muziekonderwijs op de basisscholen, en welke rol zij daarin als wethouder hebben gespeeld. Ook bespraken we wat er nodig was om het muziekonderwijs ook na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 zeker te stellen. Op deze manier kregen deelnemers een rugzak vol informatie mee om zelf mee door te gaan en om andere gemeenten ook te activeren.

Er waren 25 wethouders en beleidsmedewerkers uit 10 provincies aanwezig. "Het is belangrijk om dit soort bijeenkomst te blijven organiseren zodat muziekonderwijs in het collectieve geheugen blijft. Dit uur helpt daarbij." (Marije Pollux, wethouder Venlo). Om opvolging te geven aan de gemeenteraadsverkiezingen organiseerden we een tweede bijeenkomst op 23 september, hierbij waren 33 wethouders aanwezig. In het voorjaar van 2023 staat een volgende bijeenkomst gepland.

9 maart: Lancering Keuzehulp Muziekmethodes

Al jaren werken we samen met methodemakers voor muziek. Immers, een muziekmethode met een doorgaande leerlijn draagt bij aan het structureel inbedden van muzieklessen op school. Onze partner het LKCA ontwikkelde een aantal jaren geleden de muziekmethodematrix waarin methodes met elkaar konden worden vergeleken. In overleg met hen ontwikkelden wij daarop een digitaal vervolg, de online Keuzehulp Muziekmethodes.

De keuzehulp helpt leerkrachten bij het oriënteren naar digitale lesmethodes voor muziekonderwijs op hun basisschool. Door middel van filters ontdekt de gebruiker waar de methodes zich in het bijzonder op richten en welke methodes bij hun school passen. We ontwikkelden de keuzehulp in samenspraak met de methodemakers, alle inhoudelijke informatie is door hen zelf aangeleverd en wordt regelmatig bijgewerkt. Ook waren leerkrachten betrokken in de ontwikkelfase, en deed een student Docent Muziek aan ArtEZ Enschede vooronderzoek naar de vorm en inhoud.

Op 9 maart lanceerden we de keuzehulp officieel middels de publicatie van een instructievideo door de studentenredactie van het MuziekopleidersAkkoord (zie p. xx) op onze online kanalen. Gelijktijdig deelden verschillende partners korte aankondigingsvideo's over de keuzehulp op hun sociale media. Sindsdien is de keuzehulp in 2022 zo'n 6800 keer bezocht. De tijd die mensen spenderen op de pagina is relatief lang in verhouding tot andere pagina's met vergelijkbare inhoud en paginaweergaven. In 2023 voegen we ook het speciaal onderwijs als doelgroep toe aan de filters.

16 maart: Nascholingsworkshop muziekonderwijs

Op 16 maart vond de eerste van 20 geplande nascholingsworkshops muziekonderwijs voor zittende leerkrachten plaats. Pabo's en conservatoria organiseren deze workshops in samenwerking met Méér Muziek in de Klas vanuit het MuziekopleidersAkkoord (zie p. xx). Tijdens de workshops krijgen leerkrachten praktische tips en trucs die ze de volgende dag meteen in de klas kunnen toepassen.

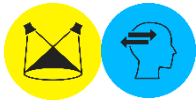
Uit evaluaties van voorgaande jaren kwam een behoefte aan een duidelijker niveauomschrijving van de workshops naar voren. Drie pabo's organiseerden daarom een workshop specifiek voor vak- en groepsleerkrachten met meer muzikale ervaring. Op verzoek van eerdere deelnemers waren er ook workshops voor muziek met het jonge kind, en gericht op de midden- en bovenbouw. Studenten van Codarts die in 2021 mee waren op de studiereis naar het Caribisch deel gaven online workshops voor de Caribische eilanden; een voor Aruba, Curaçao en Bonaire (benedenwindse eilanden) en een in het Engels voor Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba (bovenwindse eilanden).

Er gaven zich 186 leerkrachten op voor de workshops. In totaal hebben daarvan 83 deelnemers meegedaan aan de workshops. De verklaring hiervoor ligt vermoedelijk bij de hoge werkdruk door postcorona-onderwijs. Deelnemers beoordeelden de workshop gemiddeld met een 8,3 en 82% geeft aan na de workshop (meer) muziekles te gaan geven.

Thema: Doorontwikkeling bestaande projecten

We streven ernaar dat onze activiteiten een blijvend effect hebben. Alleen dan kunnen we ook voor de kinderen van de toekomst werken aan structureel muziekonderwijs. Dat kan door activiteiten jaarlijks te laten terugkeren, zoals Het Kerst Muziekgala, maar ook bijvoorbeeld door activiteiten of producten te evalueren en door te ontwikkelen. Ook zijn er samenwerkingspartners die zelf voortborduren op eerdere initiatieven. Twee mooie voorbeelden hiervan uit 2022 zijn de MuziekSpeeltuin en de cursussen Muzikaal Spel.

De MuziekSpeeltuin

In 2021 opende Méér Muziek in de Klas de eerste MuziekSpeeltuin in de Rotterdamse wijk Crooswijk. Onder scholen door het hele land was hierna veel animo voor de MuziekSpeeltuin, dus onderzochten we in 2022 hoe een opschaling er uit zou kunnen zien. Het muzikale speeltoestel in de MuziekSpeeltuin, het digitale Memo-toestel van speeltoestellenproducent Yalp, staat al op 53 locaties in Nederland. Het muzikale spelpakket kan op een aantal van die locaties worden toegevoegd.

In 2022 ontwikkelden we dankzij bijdragen van private fondsen het oorspronkelijke spelpakket verder op basis van feedback op de eerste versie. De nieuwe spellen bestaan onder andere uit een Muziekquiz en Muziekmemory. Ook kunnen kinderen zelf muziek maken door een vrij-spel optie. Daarnaast betrokken we opnieuw studenten om mee te werken aan nieuw lesmateriaal. Hiermee versterkten we in 2022 de basis om de MuziekSpeeltuin in 2023 verder uit te rollen.

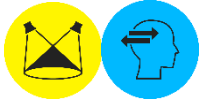
Cursussen muzikaal spel

Christiane Nieuwmeijer is lector Muziek in Onderwijs aan de Hogeschool Leiden en deed promotieonderzoek aan de Vrije Universiteit van Amsterdam naar muzikaal spel bij kleuters. Op basis van dit onderzoek ontwikkelde Méér Muziek in de Klas samen met Christiane in 2020 de praktische video Muzikaal 'Kabaal'?! en begeleidend lesmateriaal. Hiermee boden we leerkrachten handvatten om muzikaal spel toe te passen in hun muzieklessen.

In 2022 kreeg de video een spin-off in de vorm van een train-de-trainercursus van de Hogeschool Leiden. Christiane leidde acht trainers op in het aanbieden en begeleiden van muzikaal spel bij kleuters. Deze trainers bieden vervolgens in 2022 en 2023 op zes locaties

door heel Nederland trainingen aan voor leerkrachten. In september 2023 start een nieuwe ronde train-de-trainer cursussen.¹

---

10 mei: Werkconferentie Méér Muziek in Mijn Klas

Op dinsdag 10 mei organiseerden we de werkconferentie Méér Muziek in Mijn Klas voor groepsleerkrachten, schoolleiders en pabostudenten. De belangrijke rol die leerkrachten spelen bij de verankering van muziekonderwijs op de basisschool stond centraal. We konden op deze dag kennis en inspiratie met onze doelgroep uitwisselen en veel actuele thema's en onderwerpen kwamen aan bod. De 150 deelnemers werden aangedragen door kartrekkers van de lokale Muziektafels en door pabodocenten. Hierdoor waren er deelnemers uit 10 provincies en van 22 verschillende pabo's aanwezig.

Koningin Máxima verleende als erevoorzitter gastvrijheid aan de werkconferentie in Paleis Noordeinde. Ook waren Dennis Wiersma, minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, en Gunay Uslu, staatsecretaris voor Cultuur en Media, aanwezig. De middag begon met een inspirerend programma waarin prof. dr. Erik Scherder en zanger en bestuurslid Jeangu Macrooy vertelden over de kracht en het belang van muziek. Ook schoolleiders, leerkrachten en leerlingen deelden inspirerende verhalen over de impact van muziekonderwijs in de klas. Levent Aslan, directeur van Muziekcentrum Aslan uit Amsterdam, sloot de plenaire sessie af met een muzikale verrassing.

“Zonder één woord te zeggen zoveel mensen verbinden met percussie. Waanzinnig!” (uit de evaluatie van de werkconferentie)

Hierna waren er vijf workshops over actuele thema's rondom muziekonderwijs, elke deelnemer deed mee aan twee van deze workshops. Ze kregen praktische tips om direct de volgende dag in de klas te gebruiken en er werd een koppeling naar andere vakgebieden gemaakt door middel van vakintegratie (zie p. x). Ook was er aandacht voor het speciaal onderwijs en ervaren deelnemers zelf de kracht en het plezier van samen muziek maken door een instrument te (leren) spelen in een orkest. Aan het einde van de dag reflecteerden de aanwezige bewindslieden op het programma.

De werkconferentie was een uitgelezen kans om deelnemers kennis en inspiratie mee te geven en die weer te verspreiden binnen hun eigen netwerken. Hiervoor deelden we na afloop van de conferentie naslagmateriaal van de workshops en mogelijkheden om verder te gaan met de opgedane kennis. In de evaluatie gaf 90% aan dat de werkconferentie hun heeft aangezet tot (meer) actie rondom muziekonderwijs. Het plenaire inspiratieprogramma was via een livestream te zien en werd op de dag zelf bekeken door 723 mensen.

---

¹ Méér Muziek in de Klas was financier en organisator van de video 'Muzikaal Kabaal'?! De train-de-trainer cursussen worden georganiseerd en gefinancierd door de Hogeschool Leiden.

Verschillende stukken hiervan deelden we na afloop op ons Youtube-kanaal, hiermee bereikten we nog eens 2309 mensen.

“Ik heb meer handvatten gekregen om muziekonderwijs toegankelijk te maken voor iedereen! Ik ben zelf nog enthousiaster geworden en zal dit enthousiasme meenemen in de klas.” (uit de evaluatie van de werkconferentie)

Rondetafelgesprek

In aanwezigheid van een select gezelschap vond tevens een besloten rondetafelgesprek plaats met Koningin Máxima, de bewindslieden, bestuursleden van Méér Muziek in de Klas en deskundigen uit onderwijs en opleidingen. Tijdens het gesprek werd gesproken over het programma van de werkconferentie. Maar ook over hoe muziekonderwijs het cultuurprogramma kan verstevigen op de basisschool in aanloop naar een hernieuwd curriculum, de rol van de opleidingen hierbij en mogelijke kansen in het kader van het programma School & Omgeving.

Thema: Versterken partneractiviteiten

Méér Muziek in de Klas gelooft in de kracht van samenwerking. Alleen samen met onze partners kunnen we onze activiteiten succesvol uitvoeren. Andersom werken wij ook mee aan activiteiten van partners en initiatieven die zich sterk maken voor muziekonderwijs.

Europese dag van Muziekonderwijs

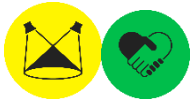
De Europese dag van muziekonderwijs is een gezamenlijk initiatief van alle nationale vakverenigingen voor muziekdocenten in de European Association of Music in Schools (EAS) dat in 2022 voor het eerst plaatsvond. Dit Europese initiatief brengt het belang van muziekonderwijs internationaal onder de aandacht. Méér Muziek in de Klas droeg hier aan bij door online aandacht te besteden aan de activiteiten van landelijke partijen op 15 maart. Om bij de tweede editie meer zichtbaarheid en slagkracht te creëren versterkten we de samenwerking met partners VLS en Gehrels Muziekeducatie door het instellen van een periodiek overleg over de plannen voor 15 maart 2023.

Symposium ‘Eén Muziek Met...’ in Noord-Nederland

Op 30 maart vond het online symposium Eén Muziek Met... plaats, een inhoudelijke middag met lezingen en workshops over muziek en vakintegratie, voortbordurend op de kennis die de werkgroep van het MuziekopleidersAkkoord (zie p. xx) hier over ontwikkelde. NHL Stenden Hogeschool organiseerde dit symposium samen met de MuziekAkkoorden Friesland, Drenthe, Groningen en Groningen Oost, een inspirerend voorbeeld van een regionale samenwerking. Méér Muziek in de Klas ondersteunde de organisatoren onder andere met advies over het online platform en een goede indeling met plenaire en breakout-sessies. Ook droegen we bij aan de inhoud voor de goodiebags die de deelnemers

ontvingen en opende onze directeur de middag. Meer dan 370 leerkrachten, studenten, vakdocenten en pedagogisch medewerkers werden geïnspireerd tijdens dit symposium.

Kindermuziekweek in april

De 10-daagse landelijke Kindermuziekweek wil alle kinderen in Nederland van 0-12 jaar de magie van (live) muziek laten ervaren. Méér Muziek in de Klas is actief partner van dit initiatief. We brachten het programma van de Kindermuziekweek bij het onderwijs onder de aandacht door de verschillende fysieke activiteiten van de diverse partners in het hele land online te delen. Bovendien vulden we het programma aan met een online activiteit voor scholen, de muzikale energizers. De Kindermuziekweek bereikte meer dan 900.000 kinderen tussen de 0 en 12 jaar. De 100 deelnemende organisaties organiseerden ruim 300 activiteiten, dit jaar voor het eerst ook vanaf Curaçao en Bonaire. In 2023 zijn wij weer landelijk partner en werken we samen aan nog meer bekendheid en muziek voor kinderen tijdens deze week.

Bon Dia Goeiemorgen

De Curaçaos-Nederlandse organisatie de Cultuur Kameleon heeft een train-de-trainercursus ontwikkeld rondom de liedbundel Bon Dia Goeiemorgen van de Curaçaos-Nederlandse zangeres Izaline Calister. Deze cursus is bedoeld voor leerkrachten in Curaçao om hen nieuwe muzikale didactische vaardigheden te leren en de liederen uit de bundel structureel in te kunnen zetten in de klas. Méér Muziek in de Klas is hierbij betrokken door een deel van het project te financieren vanuit de MuziekMatch². Hierbij is ook onze partner het Leerorkest Curaçao aangehaakt voor het maken van arrangementen van de liederen. Anderzijds blijven we aansluiting maken vanuit het MuziekopleidersAkkoord, onder andere via een studiereis naar Caribisch gebied (zie p. xx). De train-de-trainercursus wordt in maart 2023 voor het eerst aangeboden in Curaçao.

20 juni: Ondertekening MuziekAkkoord Borne

Via het programma Méér Muziek in de Klas Lokaal, uit onze derde actielijn, zetten we in op duurzame verankering van muziekonderwijs in de regio. Dit doen we door alle regionale partijen die hiervoor nodig zijn aan elkaar te verbinden en te laten samenwerken. Betrokken partijen zijn, naast uiteraard het onderwijs, bijvoorbeeld de muziekverenigingen, regionale overheden, bedrijven, serviceclubs, poppodia, pabo's en conservatoria. Op 20 juni ondertekende Borne (Overijssel) zo'n lokaal samenwerkingsverband: het MuziekAkkoord

---

² Financieringsstimulans voor regionale publiek-private samenwerking voor de bekostiging van plannen rondom muziekonderwijs.

Borne. Met een feestelijke avond werd het doel van het akkoord, binnen acht jaar op alle negen basisscholen structureel goed muziekonderwijs voor de ruim 2250 leerlingen, bekrachtigd.

“Muziek is leuk om tijdens schooltijd te doen, het geeft je een vrij gevoel, en je kunt daarna weer rustig en geconcentreerd verder!” (David, 11 jaar, uit Borne)

Extra bijzonder aan dit MuziekAkkoord is dat het voortkomt uit een particulier initiatief. Ter ere van zijn pensioen wilde voormalig huisarts Herman van Enter geen cadeaus ontvangen. In plaats daarvan zocht hij contact met Méér Muziek in de Klas en besloot geld in te zamelen voor meer muziekonderwijs in Borne: “Muziek verbindt, kan helend zijn, maar je ziet ook dat jong en oud er enorm plezier aan beleven. Als kind kan muziek je leren luisteren en als volwassene is het belangrijk dat we naar elkaar blijven luisteren.” Dankzij zijn inzameling begon het MuziekAkkoord in Borne met een budget van €12.500. U leest in hoofdstuk 5 over meer speciale sponsoracties.

In 2022 werden er in totaal zes nieuwe MuziekAkkoorden getekend:

- Barendrecht (Zuid-Holland), 17 scholen met 4706 leerlingen
- Waalwijk (Noord-Brabant), 18 scholen met 4005 leerlingen
- Borne (Overijssel), 9 scholen met 2287 leerlingen
- Altena (Noord-Brabant), 19 scholen met 5217 leerlingen
- Scherpenzeel (Gelderland), 4 scholen met 1100 leerlingen
- Speciaal onderwijs (landelijk), zie [p. xx](#)

Hiermee stond het totaal op 1 januari 2023 op 34 MuziekAkkoorden, 20 Bokalen (zie [p. xx](#)) en 11 regio's in de voorbereidende fase richting een MuziekAkkoord. Daarnaast richten we het Lokaal-traject steeds meer in om gebieden zelfstandig aan de slag te laten gaan met het opzetten van lokale samenwerkingsverbanden. Ter ondersteuning verzamelen we al jaren bruikbare informatie op onze website in Het Handboek. In 2022 konden we deze informatie herstructureren en aanvullen om de informatie zo toegankelijker te maken en beter af te stemmen op de gebruikers. In 2023 leggen we de laatste hand aan deze grondige update zodat we met de juiste tools en tips lokale initiatiefnemers kunnen ondersteunen om op eigen kracht een netwerk op te zetten.

10 juli: Uitreiking bokaal Waterland

Aan regio's die een voorbeeld kunnen zijn voor andere gebieden op het gebied van muziekonderwijs reiken wij de Méér Muziek in de Klas Bokaal uit. Deze trofee is ter erkenning van regio's die het muziekonderwijs zelfstandig structureel hebben verankerd op hun basisscholen. De regio Waterland ontving op 10 juli een Bokaal omdat er jaarlijks meer dan 10.000 kinderen in de regio structureel muziekonderwijs genieten dankzij de samenwerking tussen de muziekschool en de gemeenten.

“We willen alle kinderen die in onze regio wonen een kans geven op goede muziekeducatie. Daar werken wij elke dag keihard aan.” (Esther Dam, directeur Muziekschool Waterland)

Ook Gemeente Tiel (Gelderland), Gemeente Landsmeer (Noord-Holland) en Gemeente Steenberg (Noord-Brabant) ontvingen in 2022 een Bokaal. Dankzij deze Bokaal-regio's kunnen we op een positieve manier goede voorbeelden laten zien en daarmee andere regio's inspireren om ook zelfstandig aan de slag te gaan.

21 september: Inspiratiesessie voor ouders

Woensdagmiddag 21 september organiseerde Méér Muziek in de Klas samen met provincie Overijssel een online inspiratiesessie voor ouders en kinderen. Deze inspiratiesessie kwam voort uit aanbevelingen van het onderzoek dat de Boekman Stichting in 2021 deed naar behoeftes bij ouders om het muziekonderwijs op de basisschool van hun kind te helpen stimuleren. Tijdens de inspiratiesessie zoomden we in op de vragen van ouders en reikten we middelen aan om met de school van hun kind(eren) het gesprek over muziek en cultuuronderwijs te kunnen voeren.

Wetenschapsjournalist Mark Mieras vertelde over het belang van cultuur- en muziekonderwijs voor de ontwikkeling van het kinderebrein, verschillende ouders en leerkrachten die een actieve rol hebben ingenomen rond muziekonderwijs deelden hun ervaringen en er waren interactieve muzikale optredens. In break-outsessies gingen ouders verder in gesprek onder begeleiding van ambassadeurs van Méér Muziek in de Klas, relaties van provincie Overijssel en cultuurcentrum Rijnbrink. Er meldden zich 190 personen aan voor de inspiratiesessie. Deelnemers waren zeer enthousiast over het verhaal van Mark Mieras en sloten de sessie geïnspireerd door de verhalen van andere ouders af.

Thema: Activiteiten MuziekopleidersAkkoord

Op 7 oktober 2020 sloten alle pabo's en conservatoria van Nederland het MuziekopleidersAkkoord, waarmee ze een samenwerking voor 12 jaar aangingen. Ook de lerarenopleidingen in Curaçao en Aruba zijn in resp. 2020 en 2021 aangehaakt. Doel is om gezamenlijk toe te werken naar een nieuwe generatie leerkrachten en vakleerkrachten, die goed toegerust en gemotiveerd is om muziekonderwijs te geven op de basisschool. Méér Muziek in de Klas is procesbegeleider, ondersteunt bij de organisatie van activiteiten, jaagt die aan en maakt ze zichtbaar. Verderop leest u uitgebreider over een aantal activiteiten in 2022, hieronder volgt een greep uit de onderwerpen die door het hele jaar heen liepen.

Curriculumontwikkeling

In 2022 begeleidden we de curriculumwerkgroep die zich boog over een ideaal curriculum in zowel opleiding als basisonderwijs. Ook waren er diverse expertmeetings, bijvoorbeeld op

het gebied van diversiteit en inclusie, wat resulteerden in een aangepaste tekst in het MuziekopleidersAkkoord³. Een extern onderzoeksbureau deed een kleinschalig kwalitatief onderzoek onder kinderen. Alle verzamelde input vertaalde de werkgroep naar de infographic 'Op weg naar muziekonderwijs voor ieder kind' die opleidingen kunnen inzetten om het gesprek over wat goed muziekonderwijs is te openen. Deze infographic werd als posterpresentatie en flyer gepubliceerd op de Dag van het MuziekopleidersAkkoord op 5 oktober 2022 (zie p. xx).

Mede op basis van bouwstenen die voortkwamen uit de curriculumwerkgroep heeft ArtEZ Arnhem de zesdelige nascholingscursus *In Actie met Muziek* samengesteld. Doelgroep van deze nascholing is de groepsleerkracht in het primair onderwijs. De cursus is in september 2022 gestart met zes deelnemers. De laatste bijeenkomst is in maart 2023, waarna het traject wordt geëvalueerd en geoptimaliseerd. ArtEZ biedt de cursus in 2023/2024 opnieuw aan.

Campagne instroom opleidingen muziekonderwijs PO

Met het huidige aanbod aan vakleerkrachten kan in bepaalde regio's in het land niet worden voorzien in de aangewakkerde vraag naar muziekonderwijs op de basisscholen. Om het gat tussen vraag en aanbod te dichten, is een grotere (en ook diversere) instroom bij opleidingen zoals *Docent Muziek* nodig. Eind 2022 hebben we in opdracht van het MuziekopleidersAkkoord, en in samenspraak met diverse opleidingen en partners, de campagne *Geef Muziek Door* ingericht om studiekeizers in het VO en mbo-studenten te motiveren om voor een opleiding *Docent Muziek* of een vakspecialisatie muziek van de pabo te kiezen.

De multimediale campagne bestaat uit de website wordmuziekdocent.nl, videomateriaal, en een bijbehorende online campagne op TikTok, Snapchat, Instagram en Facebook gericht op de doelgroep. De online campagne richt zich in eerste instantie op de open dagen van de verschillende opleidingen die de opleidingen dit voorjaar organiseren. De campagne wordt gaandeweg 2023 gemonitord om het langetermijneffect te kunnen meten.

Kennisdeling en -ontwikkeling

In 2022 stond verdieping op de kennisontwikkelingsthema's stage, vakintegratie en muziek- en onderwijstechnologie op de agenda, evenals de vertaling van de ontwikkelde kennis naar de praktijk. Dit gebeurde door middel van thematische workshops op verschillende evenementen door het jaar heen, het ontwikkelen van kennisproducten zoals de *Muzikale Verhalen* (zie p. xx) en verder onderzoek naar succesvolle manieren van samenwerking en stagebegeleiding. Ook kregen de thema's een plek voor de leden van het Netwerk Muziekdocenten Pabo tijdens diverse studiedagen.

---

³ [Zie punt 3 op blz. 3 van het MuziekopleidersAkkoord](#)

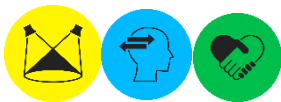

Studentencommunity

De studentencommunity is in 2022 verder uitgebouwd. De studentenredactie die achter de community zit heeft zich geprofessionaliseerd, onder meer met een vlogtraining en begeleiding vanuit Méér Muziek in de Klas. De redactie heeft vaste rubrieken voor sociale media in het leven geroepen, challenges uitgezet evenals geschreven over studentactiviteiten vanuit pabo's en conservatoria in het hele land. De inspanningen van de studentenredactie blijven niet onopgemerkt: de Vereniging Leraren Schoolmuziek en Gehrels Muziekeducatie hebben zich bij de redactie gemeld om te kijken of krachten kunnen worden gebundeld in het kader van studentbetrokkenheid.

Verbreiding

In 2022 voerden we diverse verkennende gesprekken met dansvakdocentopleidingen. Hieruit is de wens naar voren gekomen voor een DansopleidersAkkoord. Ook voerden we een aantal gesprekken met mbo-opleidingen voor onderwijsassistent en pedagogisch medewerker om te verkennen of aansluiting bij het MuziekopleidersAkkoord mogelijk is. In 2023 zetten we dit proces voort, onder andere door te kijken naar een koppeling met een professionele leergemeenschap rondom de opleidingen Pedagogisch Medewerker. Ook onderzoeken we het opzetten van een pilot voor een Associate Degree tussen mbo-opleidingen en pabo, dan wel de kunstvakopleiding.

5 oktober: Lancering Muzikale Verhalen

Vakintegratie is een van de kennisontwikkelingsthema's van het MuziekopleidersAkkoord, onder andere omdat veel leerkrachten aangeven grote behoefte te hebben aan meer kennis en vaardigheden op dat gebied. Om daar gehoor aan te geven ontwikkelden we in 2022 vanuit het MuziekopleidersAkkoord, en in samenwerking met Schooltv, negen Muzikale Verhalen voor het primair onderwijs. De verhalen combineren muziek met taal en geven leerkrachten zo de kans om spelenderwijs aan meerdere leerdoelen tegelijkertijd te werken. Ze stimuleren zowel lezen, als luistervaardigheden, en ook burgerschapsthema's zoals pesten en cultuurverschillen komen aan bod met oog voor diversiteit en inclusie. Componisten Jeroen Sleyfer en Izaline Calister, en kinderboekenschrijvers Sharid Alles, Pim Lammers en Janneke Schotveld, creëerden de korte, spannende verhalen.

Bij de verhalen maakten we lesbrieven, zodat studenten en leerkrachten er eenvoudig mee uit de voeten kunnen in de klas. De lesbrieven brengen taal, lezen en muziek in samenhang. Drie van de lesbrieven zijn tijdens de Dag van het MuziekopleidersAkkoord (zie p. xx) ontwikkeld door pabo- en conservatoriumstudenten, onder begeleiding van een muziekdocent en twee taaldocenten van de Marnix Academie. Ook ontwikkelde de werkgroep speciaal onderwijs (zie p. xx) lesbrieven voor het speciaal onderwijs bij drie van de verhalen.

“Ieder kind kan meedoen; muziekverhalen nu ook voor speciaal onderwijs met passend lespakket. Music to my ears.” (reactie op LinkedIn).

Omdat de verhalen echt een combinatie van muziek en taal zijn, presenteerden we de verhalen tijdens de eerste dag van de Kinderboekenweek op 5 oktober. We lanceerden de verhalen op de website van Schooltv, onze eigen website, en Youtube en Spotify. De reacties van het werkveld waren meteen positief en onderstreepten dat het product goed aansluit op een behoefte, namelijk praktische middelen voor muziek in de klas in combinatie met andere vakken. In 2023 onderzoeken we manieren om de verhalen nog breder in te zetten, bijvoorbeeld door de verhalen buiten af te spelen en op die manier direct aan de slag te kunnen met muziek en natuur.

5 oktober: Dag van het MuziekopleidersAkkoord

Op 5 oktober was de Dag van het MuziekopleidersAkkoord in Amare in Den Haag. Tijdens deze dag vierden we het tweejarig bestaan van het akkoord, bespraken we mogelijkheden om muziekonderwijs binnen de opleidingen nog sterker te verbinden aan de regionale context, verwelkomden we nieuwe medeondertekenaars, publiceerden we een aanvulling op de tekst van het Akkoord met aandacht voor diversiteit en inclusie en werd er vooral – na een lange periode van corona – samengekomen door docenten, opleidingsmanagers, directeuren en veel studenten.

Voor een goede vertegenwoordiging van de opleidingen hebben we gelaagd uitgenodigd: per instituut een of meer personen uit de managementlaag, opleidingscoördinatie, de docentenlaag en studenten. Dit resulteerde in delegaties van 36 verschillende opleidingen, bestaand uit:

- 15 bestuurders/ directeuren
- 22 opleidingsmanagers en -coördinatoren
- 51 docenten
- 105 studenten
- 10 leerkrachten primair onderwijs
- 10 partners

Een programmacommissie met uit elke geleding een vertegenwoordiger stelde het programma samen: er was een plenaire opening en afsluiting, parallelle programmaonderdelen voor studenten, voor docenten, en voor bestuur/management, en een programmaonderdeel over diversiteit en inclusie waar de gehele delegatie aan kon deelnemen. In het programma kwamen de kennisdelingsthema's (zie p. xx) duidelijk terug. En natuurlijk was er muziek: van een groot koor van studenten Docent Muziek van het Koninklijk Conservatorium en pabo van de Haagse Hogeschool, tot een muzikale lezing over de muziek van Aruba, Curaçao en Bonaire door de Curaçaos-Nederlandse zangeres Izaline Calister.

[Beeld 24.1]

Optreden Izaline Calister en 12 studenten

In het kader van de Dag van het MuziekopleidersAkkoord werden ook diverse andere evenementen georganiseerd, onder andere:

- In de regio Brabant in samenwerking met Fontys (conservatorium en pabo), Avans Hogeschool en De Kempel;
- Op Hogeschool Rotterdam;
- In Limburg in samenwerking met Conservatorium Maastricht en De Nieuwste pabo;
- In Utrecht met HKU Conservatorium Utrecht, Marnix Academie en Theo Thijssen Instituut van de Hogeschool Utrecht;
- In Den Haag zelf in samenwerking met Het Koninklijk Conservatorium, de pabo's van InHolland en de Haagse Hogeschool.

Eerder, in juni 2022, kwamen docenten en studenten van ArtEZ, Stenden, Windesheim, KPZ en VIAA al bij elkaar voor workshops en kennisuitwisseling.

1 november: Studiereis & werkbezoek Cariben

In het najaar van 2022 organiseerden we vanuit het MuziekopleidersAkkoord in samenwerking met de Lerarenopleiding Funderend Onderwijs (LOFO) in Curaçao en het Instituto Pedagógico Arubano (IPA) een studiereis naar het Caribische deel van het Koninkrijk. In 2021 reisden Docent Muziekstudenten van Codarts met hun opleiding naar de eilanden om lesmateriaal te ontwikkelen rondom Antilliaanse kinderliederen, op basis van het album *Bon Dia Goeiemorgen* van Izaline Calister. Voor de studiereis van 2022 stond deelname open voor studenten en docenten vanuit het hele land, bij de selectie werd onder andere gekeken naar een goede spreiding. Er reisden 12 studenten en 7 docenten van pabo's en conservatoria uit heel Nederland mee.

Ditmaal ging de reis zowel naar Aruba, Curaçao en Bonaire (benedenwindse eilanden), als ook naar Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba (bovenwindse eilanden). Er was uitwisseling met studenten van de LOFO en het IPA, en studenten en docenten maakten kennis met de lerarenopleiding in Sint Maarten. Deze opleiding heeft de ambitie om in 2023 aan te sluiten bij het MuziekopleidersAkkoord; daarmee zouden alle lerarenopleidingen van het Koninkrijk der Nederlanden zijn aangesloten.

Ook ontwikkelden de studenten muzikaal-didactisch lesmateriaal bij nog eens vijf liederen van *Bon Dia Goeiemorgen*, werd er samengewerkt met onze partner het Leerorkest (medeondertekenaar van het MuziekopleidersAkkoord) in Aruba, en maakten studenten en docenten kennis met de muzikale tradities van de verschillende eilanden. Een sterk punt van deze reis was dat pabo- en conservatoriumstudenten samen optrokken in het leerproces, waardoor ze veel van elkaar konden leren.

Werkbezoek Méér Muziek in de Klas

Een kleine delegatie van Méér Muziek in de Klas reisde gelijktijdig naar het Caribische deel van het Koninkrijk voor een werkbezoek. We verkenden hoe de plannen uit de MuziekMatch, die in 2021 werd gehonoreerd, kunnen worden gerealiseerd en welke activiteiten er zijn ontplooid sinds het werkbezoek in 2019. In Curaçao spraken we verschillende partijen om toe te werken naar een overlegstructuur zodat men elkaar weet te vinden en elkaar kan versterken. In Bonaire spraken we met de Bonairiaanse dependance van LOFO, het openbaar lichaam in Bonaire en de kartrekker van Cultuureducatie met Kwaliteit op het eiland. In Aruba vond een eerste kennismaking plaats. We spraken met het IPA, bezochten verscheidene scholen, kunstencentrum Cas di Cultura en het ministerie van Onderwijs en Cultuur. Vanuit de opgehaalde informatie en kennismakingen op de verschillende eilanden, willen we in 2023 weer de nodige stappen zetten om het muziekonderwijs op de eilanden te versterken.

Thema: Vliegende Brigadiers

Onze ambulante vakleerkrachten muziek, de zogeheten Vliegende Brigadiers, geven muziekonderwijs aan kinderen op vele scholen. Gelijktijdig coachen en enthousiasmeren ze de leerkrachten en begeleiders, zodat die zelf ook aan de slag kunnen met muziekonderwijs. Daarnaast zijn ze onze 'oren en ogen' in de praktijk: de Vliegende Brigadiers signaleren waar scholen behoefte aan hebben en hoe Méér Muziek in de Klas de verankering van het muziekonderwijs op de scholen verder kan versterken. In 2022 gaven de Vliegende Brigadiers dankzij bijdragen van private fondsen zo'n vijfhonderd uur aan muziekonderwijs. U leest hieronder over de verschillende projecten waar zij dit jaar bij betrokken waren, zoals de weekendscholen en de Grootste Schoolband van Nederland. Aan dat laatste project werkten ook de Dansbrigadiers, die in 2021 voor het eerst aan de slag gingen, weer mee.

Weekendscholen

In het voorjaar verzorgden de Vliegende Brigadiers workshops op maat voor de weekendscholen Petje Af, WeekendAcademie en IMC Weekendschool. De weekendschooldagen staan in het teken van beleving, talentontwikkeling en kennismaken met cultuur en werden aangevuld met een muziekles. Bijzonder was het muziekblok bij Petje Af Eemsdelta. In het kader van 15 jaar Petje Af namen de kinderen een kijkje in de muziekwereld waarbij ze professioneel een lied opnamen en een clip maakten. Onze partner De Rijdende Popschool hielp met het schrijven van het lied en maakte het tot een groot succes.

Grootste Schoolband van Nederland

Traditioneel wordt elk Kerst Muziekgala (zie p. xx) afgesloten met een optreden van De Grootste Schoolband van Nederland. Méér Muziek in de Klas begeleidt het gehele traject: van samenstelling van de band tot aan het klaarstomen voor het optreden. Na het grote

succes van vorig jaar was de Grootste Schoolband dit jaar wederom samengesteld uit klassen van Jeugdeducatiefondsscholen. Op deze manier vergrootten we de kansen voor deze kinderen om hun talent voor, en plezier in muziek te ontdekken. We selecteerden twaalf klassen op basis van landelijke spreiding en motivatie. Aan deze klassen koppelden we vervolgens een Vliegende Brigadier uit de regio, die tien weken lang twee uur per week les gaf om de leerlingen klaar te stomen om het kerstlied 'Muziek is van Ons' (geschreven door Tjeerd Oosterhuis, zie ook p. xx) te zingen tijdens het gala. Een Dansbrigadier oefende de choreografie met de klas.

Uit de evaluatie die de groepsleerkrachten van de scholen invulden na afloop blijkt dat de lessen van de Vliegende Brigadiers gemiddeld beoordeeld worden met een 8,6, waarbij een keer zelfs een 10 en drie keer een 9 is gegeven. Bij het effect van de muzieklessen wordt onder andere genoemd dat het verbindend werkt en dat het de kinderen energie en zelfvertrouwen geeft. Er wordt meermaals genoemd dat er dankzij de muzieklessen stappen ondernomen gaan worden voor meer muziek in de klas, onder andere door het inhuren van een vakleerkracht.

“Waarbij sommige kinderen het in het begin niet zagen zitten werden ze allemaal enthousiast door het lied, de lessen en helemaal door de opnames. Wij gaan nu kijken of we een vakdocent kunnen inhuren. We zien het enthousiasme en hebben talenten ontdekt door deze deelname.” (Kim Gathier, groepsleerkracht Fransiscus Xaveriuschool)

Bezoek Koningin Máxima aan OBS De Globe in Haarlem

In aanloop naar het optreden van De Grootste Schoolband bracht Koningin Máxima op 8 december een bezoek aan OBS De Globe in Haarlem, een van de deelnemende scholen. Koningin Máxima woonde de muziekles van groep 7 bij, gegeven door Vliegende Brigadier André, en sprak na afloop met de kinderen over wat ze geleerd hebben tijdens de muzieklessen. Aansluitend nam Koningin Máxima deel aan een rondetafelgesprek met de directeur, leerkracht, vliegende brigadier en kartrekker uit de regio. Onderwerpen van gesprek waren onder andere de rol en meerwaarde van muziekonderwijs op deze school, hun deelname aan de Korenbattle in Haarlem (een initiatief vanuit MuziekAkkoord Zuid-Kennemerland) en de inzet van de cultuursubsidie rondom de methode 'thematisch werken'. Bij het afscheid werd Koningin Máxima toegezongen door alle leerlingen van De Globe.

Schoolklassen in het publiek Kerst Muziekgala

Bij de opnames van het Kerst Muziekgala kwamen schoolklassen van 26 verschillende scholen op bezoek. Ook deze scholen zijn gecertificeerd door het Jeugdeducatiefonds en zij kregen voorafgaand aan de opnames een voorbereidende workshop van een Vliegende

Brigadier.⁴ De brigadiers ontwikkelden een lespakket van alle nummers die tijdens het gala zijn gezongen, zodat de leerlingen enthousiast mee konden doen in de zaal.

Bezoek aan Aladdin

Op 12 oktober brachten van 36 verschillende scholen wel 1500 leerlingen voor wie een theaterbezoek niet vanzelfsprekend is een bezoek aan de musical Aladdin in het AFAS CIRCUSTheater in Scheveningen. Dit bezoek was een initiatief van ABN AMRO Foundation. Ter voorbereiding op het bezoek kregen de leerlingen workshops in het kader van de voorstelling vanuit het gezamenlijke educatieprogramma van ABN AMRO Foundation en het Jeugdeducatiefonds. Onderdeel van deze workshops was een speciaal ontwikkelde muzikles die werd gegeven door onze Vliegende Brigadiers zodat de leerlingen samen een nummer uit de musical konden zingen voor aanvang van de voorstelling. Voor de kinderen die na de muzieklessen en het musicalbezoek enthousiast zijn en muzikles willen volgen, helpt het Jeugdfonds Sport & Cultuur door het lesgeld te betalen. Een mooie samenwerking waarin we ook kwetsbare kinderen een unieke muzikale ervaring konden geven.

23 november: Landelijke MuziekTafeldag

In het Muziekcentrum van de Omroep in Hilversum kwamen op 23 november 200 mensen vanuit het hele land bij elkaar voor de Landelijke MuziekTafeldag. We organiseerden deze dag zodat regio's waar structureel muziekonderwijs inmiddels op de kaart staat (de zogenaamde MuziekTafels) kennis en ervaringen met elkaar konden delen. Met lezingen, workshops en netwerkmomenten prikkelden we onze lokale samenwerkingspartners vanuit het hele land om met nieuwe kennis en kunde hun lokale MuziekTafel naar een hoger niveau te tillen. Dit alles gebeurde in het bijzijn van Koningin Máxima.

Op de agenda stonden onder andere financiële borging van het muziekonderwijs, omgaan met het tekort aan groeps- en vakleerkrachten die muziekonderwijs kunnen geven en het onderhouden, versterken en uitbreiden van netwerken. Ook gaven we bijzondere aandacht aan het speciaal onderwijs door de ondertekening van het MuziekAkkoord Speciaal Onderwijs (zie p. xx). Net als bij de werkconferentie op 10 mei ontvingen deelnemers na afloop uitgebreide informatie om verder te gaan met de kennis die ze hebben opgedaan.

---

⁴ 9 van de 26 scholen hadden zelf een vakleerkracht muziek op school. Zij ontvingen het lespakket, waarmee de eigen vakleerkracht een les in het kader van het Kerst Muziekgala kon geven.

23 november: MuziekAkkoord speciaal onderwijs

Uit gesprekken in het veld kwam naar voren dat het speciaal onderwijs extra aandacht nodig heeft voor het realiseren van structureel muziekonderwijs. In 2021 werd daarom de MuziekMatch voor speciaal onderwijs al toegekend om extra inspanningen te kunnen leveren voor deze doelgroep. In 2022 stond het speciaal onderwijs extra in de aandacht bij ons. De werkgroep speciaal onderwijs⁵ werkte aan de uitvoering van de MuziekMatch-plannen, met als hoogtepunt de ondertekening van het MuziekAkkoord Speciaal Onderwijs op 23 november. Ruim 100 betrokken partijen tekenden het akkoord in bijzijn van onze erevoorzitter Koningin Máxima tijdens de Landelijke MuziekTafeldag (zie p. xx). In het akkoord is opgenomen hoe het muziekonderwijs binnen vijf jaar verankerd wordt op alle 543 basisscholen speciaal onderwijs in Nederland en het Caribische deel van het Koninkrijk.

“Tijdens muziekles zie ik bij Ella het gevoel wat gaat spelen. Ze heeft weinig woorden en kan zich wel uiten met muziek. Muziek maakt dingen los en dan stelt ze zich open en kan zich uiten.” (Harriet, ouder van Ella die op de Parel zit, een cluster 3 school voor speciaal onderwijs)

Andere activiteiten en resultaten rondom het speciaal onderwijs in 2022 waren:

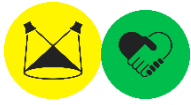
- *Zes online bijeenkomsten van de werkgroep;*
- *Zeven reportages en artikelen over het belang van muziek in het speciaal onderwijs door regionale en landelijke pers, onder andere het NOS Jeugdjournaal en NOS Journaal;*
- *Een publicatie in het vakblad De Pyramide over het project Muziekonderwijs in het speciaal onderwijs;*
- *Online kennisdelingsbijeenkomst met 21 vakleerkrachten en -specialisten muziek in het speciaal onderwijs;*
- *Uitzet van landelijke behoeftepeiling over muziekonderwijs op scholen voor speciaal onderwijs, uitgevoerd door extern onderzoeksbureau R2 Research. De resultaten worden begin 2023 door de werkgroep geanalyseerd en vertaald naar actiepunten;*
- *Workshop muziek in speciaal onderwijs tijdens de werkconferentie Méér Muziek in Mijn Klas (zie p. xx);*
- *Twee klassen van speciaal onderwijsschool Kentalis aanwezig bij de opnames van het Kerst Muziekgala (zie p. xx);*
- *Drie lesbrieven voor het speciaal onderwijs bij de Muzikale Verhalen (zie p. xx).*

Ook was Méér Muziek in de Klas aanwezig bij meerdere bijeenkomsten over het speciaal onderwijs van partners zoals Sectorraad GO. Dit project is een goed voorbeeld waar een bundeling van krachten en kennis voor meer impact zorgt. Het leert ons dat het meerwaarde heeft om landelijke focus op een bepaalde doelgroep te leggen zodat de regionale partijen daar een link naar kunnen leggen. In 2023 gaan we hiermee verder en brengen we bovendien nog meer in beeld wat muziek met deze doelgroep doet. Al deze activiteiten

---

⁵ De werkgroep werd opgericht in 2021 en bestaat naast Méér Muziek in de Klas uit het LKCA, onderwijsbestuur Aloysius, de Onderwijsspecialisten, CSO de Zonnehoeck, So Het Kroonpad, BIM-werkwijze, ArtEZ, Muziek is Meer, Cultuur Oost, Gigant, Vincent Lamers en Amsterdamse school voor de Kunsten.

waren niet mogelijk zonder bijdragen van private fondsen en donateurs. De activiteiten die de fondsen financieren voor het speciaal onderwijs lopen door in 2023.

15 & 26 december: Het Kerst Muziekgala

We sloten ons jaar af met de opnames en uitzending van het jaarlijkse Kerst Muziekgala. AVROTROS is de verantwoordelijke omroep en is opdrachtgever voor de productie. AVROTROS wil de muziekbeleving onder kinderen stimuleren en hen aanzetten tot het maken van muziek, onder andere met programma's als Het Kerst Muziekgala. Met deze programma's behaalt de omroep een groot bereik, waardoor het belang van muziekonderwijs voor kinderen steeds breder gezien en gedragen wordt. De stichting was daarom cofinancier van Het Kerst Muziekgala 2022.

Tijdens de opnames in het RAI Theater in Amsterdam op 15 december brachten Edsilia Rombley, Karsu, Kris Kross Amsterdam en OG3NE samen met jonge artiesten sfeervolle kersthits ten gehore. Buddy Vedder en Romy Monteiro presenteerden het programma en de Grootste Schoolband van Nederland sloot het gala af. De band zong het lied Muziek is van ons, speciaal voor de gelegenheid gecomponeerd door Tjeerd Oosterhuis. Net als in 2021 bestond de band uit klassen van Jeugdeducatiefondsscholen. Hiermee krijgen kinderen die opgroeien vanuit een achterstand en voor wie muziekonderwijs niet altijd vanzelfsprekend is, een kans om op het podium te staan. Onze Vliegende Brigadiers bereidden de klassen 10 weken lang voor op het optreden (zie [p. xx](#)) en tijdens het gala waren reportages te zien over hoe de kinderen dit ervoeren.

Koningin Máxima was eregast van het gala en zat samen met 1500 kinderen en genodigden in het publiek. 1100 kinderen van Jeugdeducatiefondsscholen kregen een voorbereidende les van de Vliegende Brigadiers en zongen de nummers daardoor uit volle borst mee (zie [p. xx](#)). Ook nodigden we in 2022 een speciaal onderwijs school vanuit cluster 2 onderwijs uit om de opnames bij te wonen (zie [p. xx](#)). Twee muziktolken tolkten voor hen de hele show in Nederlandse Gebarentaal. Leerkrachten en begeleiders van zowel de kinderen op het podium, als in de zaal gaven meermaals aan hoe bijzonder deze dag was voor de kinderen.

“Het was echt een fantastische dag. Dit is iets wat onze leerlingen nooit zo meemaken. Ze hebben echt genoten!” (Marleen Scheppens, directeur Bets Frijlingschool).

AVROTROS zond Het Kerst Muziekgala 2022 uit op 26 december op NPO 1 met een herhaling op 29 december. Er keken 1.035.000 mensen naar het programma (inclusief uitgesteld kijken).

Thema: (Online) communicatie

In 2022 hebben we in onze communicatie meer opgetreden als kennisdeler van goede voorbeelden op het gebied van structureel muziekonderwijs. De herinrichting en uitbreiding van het Handboek is daar een goed voorbeeld van. We lieten daarin goede voorbeelden zien over onderwerpen zoals financiering, lokale netwerken, inclusie en kansengelijkheid. Op die manier helpen we de bestaande netwerken richting verzelfstandiging en inspireren we regio's die zich nog niet hebben georganiseerd rondom muziekonderwijs. In diezelfde lijn leggen we ook minder nadruk op Méér Muziek in de Klas als organiserende partij en verleggen de verantwoordelijkheid en het eigenaarschap steeds meer naar de lokale en externe partijen. Zo benadrukken we onze rol als verbinder en aanjager.

Op onze (online) communicatiekanalen zijn we ons meer gaan profileren als fondsenwervende organisatie om het publiek bewust te maken dat ze aan ons kunnen doneren. Dit deden we onder andere door te focussen op persoonlijke ervaringen van zowel leerlingen als leerkrachten in de Geef-campagne, via de Méér Muziek Sponsoracties en door het zichtbaar maken van particuliere geefacties (zie p. xx).

Ook hebben we ons in onze communicatie sterk gefocust op inclusie en kansengelijkheid door meer in te zoomen op wat muziekonderwijs kan betekenen voor die doelgroepen voor wie muziek minder vanzelfsprekend is, maar voor wie dit juist zo'n verschil maakt. De aandacht rondom de ondertekening van het MuziekAkkoord Speciaal Onderwijs en het delen van verscheidene videoreportages van speciaal onderwijs scholen hebben hier sterk aan bijgedragen.

Verder breidden we onze volgers binnen verschillende doelgroepen uit. Zo haakten meer ouders aan door de online inspiratiesessie voor ouders en het in beeld brengen van bijvoorbeeld een 'good practice' met muzikant en ouder Virgil Pique. Diverse vlogs en de online ukelele challenge vanuit de studentenredactie, en ook de tweejarige viering van het MuziekopleidersAkkoord zorgden ervoor dat ook de relatie met de studenten weer goed is aangehaald. Het aantal volgers op onze online platformen en abonnees op onze nieuwsbrieven groeide in 2022:

Platform	Volgers 2021	Volgers 2022	Groei abs.	Groei %
Facebook	26.762	29.620	2.858	11%
LinkedIn	2.958	3.798	840	28%
Instagram	5.540	5.922	382	7%
Twitter	1.421	1.429	8	1%

Nieuwsbrief	Abonnees 2021	Abonnees 2022	Groei abs.	Groei %
Algemene nieuwsbrief	4.851	5.755	904	19%
Zakelijke nieuwsbrief	2.592	3.150	558	22%
Inspiratienieuwsbrief voor leerkrachten	5.164	5.872	708	14%

<i>Nieuwsbrief voor ouders</i>	1.582	1.872	290	18%
--------------------------------	-------	-------	-----	-----

---

4. Organisatie Méér Muziek in de Klas

Stichting Méér Muziek in de Klas bestaat uit een bureau dat de dagelijkse activiteiten coördineert en uitvoert. Het bureau wordt geleid door directeur Jantien Westerveld, onder de verantwoordelijkheid van het stichtingsbestuur en met de inbreng van een groot aantal ambassadeurs. Vele inhoudelijke en financiële partners ondersteunen Méér Muziek in de Klas bij de doelstelling.

4.1 Personeel

Het bevlogen team van Méér Muziek in de Klas heeft zich met onverminderde flexibiliteit en slagkracht ingezet in 2022. We werken met een kern van vaste medewerkers, aangevuld door een flexibele schil van freelancers die ons op projectbasis ondersteunen wanneer nodig. Er is in 2022 één vaste medewerker uit dienst gegaan. Het team van vaste medewerkers had in 2022 een omvang van gemiddeld 10,7 fte. Binnen de financiële mogelijkheden van de stichting krijgt de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers aandacht.

De stichting is niet verplicht aan een CAO gebonden en volgt daarom de salarisindicaties zoals gebruikelijk binnen de culturele educatieve sector. Het salaris van de directeur scoort 415 op de Basis Score voor Directiefuncties van het CBF.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het zit in het dna van onze organisatie en onze medewerkers om zorgvuldig met middelen om te gaan. We scheiden ons afval, reizen zoveel mogelijk met het openbaar vervoer, eten op kantoor voornamelijk vegetarisch en proberen het printen zoveel mogelijk te beperken. Sinds 2020 vervangen we promotiemateriaal en relatiegeschenken zoveel mogelijk door duurzamere alternatieven. In 2022 doneerden we de overgebleven goodiebags van het Kerst Muziekgala aan het inloophuis AMOC tegenover ons kantoor. We hopen op deze manieren onze footprint zo beperkt mogelijk te houden.

4.2 Integriteit en Governance

Integriteit staat hoog in het vaandel bij Méér Muziek in de Klas. Wij werken voor en met kinderen, een kwetsbare doelgroep. Integer handelen, respect en vertrouwen liggen aan de basis van ons werk. Dat vraagt om een goed doordacht en vooral breed gedragen integriteitsbeleid. Wij hebben met zorg gedragscodes voor onze medewerkers opgesteld voor de omgang met kinderen. Medewerkers tekenen voor kennisneming van het personeelshandboek waarin deze gedragscodes, en ook geheimhouding en regels ten aanzien van de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming zijn opgenomen.

In 2019 volgde een deel van het team een training In Veilige Handen, in 2023 hernieuwen we de training met het huidige team. Onze medewerkers en freelancers zijn allemaal in het bezit van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Naast het integriteitsbeleid heeft de stichting ook een meldregeling en klachtenprocedure die te vinden zijn op de website van Méér Muziek in de Klas. Er zijn in 2022 geen officiële klachten ingediend. Al deze stukken vormen de basis voor verdere gesprekken over integriteit met medewerkers, vrijwilligers en

andere betrokkenen bij Méér Muziek in de Klas. Méér Muziek in de Klas hecht grote waarde aan het bespreekbaar maken en houden van integriteitsvraagstukken.

Méér Muziek in de Klas hanteert een bestuursmodel dat in overeenstemming is met de regels van de SBF-Code Goed Bestuur, Fair Practice Code, Code Diversiteit en Inclusie en de bijbehorende principes van goed bestuur en toezicht in de cultuursector. Die principes zijn vastgelegd in de statuten, bestuursreglement en directiereglement. Deze zijn gepubliceerd op onze website.

De stichting Méér Muziek in de Klas is aangemerkt door de Belastingdienst als culturele ANBI en als Erkend Goed Doel door CBF.

4.3 Bestuur

Onze bestuursleden zijn zeer betrokken, zetten de lange lijnen voor de toekomst uit en stellen hun netwerk en expertise op tal van momenten beschikbaar. Zij signaleren via hun netwerk trends en mogelijkheden voor contacten die voor het beleid van de stichting van belang kunnen zijn. Daarmee kunnen we met een relatief klein team aan medewerkers een enorme impact realiseren. Het bestuur heeft als taken: besturen en werkgever zijn voor de directie. Het functioneringsgesprek van de directeur vindt jaarlijks plaats in de eerste maanden volgend op de maand van benoeming (april). De samenstelling van het bestuur was op 31 december 2022 als volgt:

- C.G. Gehrels, voorzitter
- J.J. Van der Wijk, vicevoorzitter
- S. Budjhawan, penningmeester
- J.A. Van den Ende, bestuurslid
- S. Laseur-Eelman, bestuurslid
- J.A.U. Macrooy, bestuurslid
- M.I. van Engen, bestuurslid

Bestuurders worden benoemd voor een periode van ten hoogste drie jaar, met de mogelijkheid van maximaal drie herbenoemingen. Het bestuur stelt een rooster van gefaseerd aftreden op. Geruime tijd voor afloop van de benoemingstermijn van een bestuurder beraadt het bestuur zich over de wenselijkheid van herbenoeming c.q. invulling van een vacature. Daarbij wordt zowel gekeken naar het functioneren van betrokkene als naar de meest actuele profielschets (deze is opvraagbaar). Ook wordt bezien of vernieuwing van de samenstelling van het bestuur wenselijk is.

De leden van het bestuur ontvangen voor hun werkzaamheden geen beloning; zij zetten zich belangeloos in. Ook zijn aan hen geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. Een overzicht van relevante nevenfuncties van de bestuursleden is gepubliceerd op onze website.

Het bestuur vergaderde in 2022 vijf keer regulier, zowel live als online. Tijdens deze vergaderingen zijn resultaten, knelpunten en mogelijke oplossingen, en actuele

ontwikkelingen besproken, evenals de financiële stand van zaken. Het bestuur ontvangt hiertoe rapportages van de directeur. Vanwege gesprekken met het ministerie van OCW over de toekomst van de stichting kwam het bestuur in 2022 een aantal keer extra bij elkaar. Bij bestuursvergaderingen zijn op uitnodiging (een of meerdere) toehoorders aanwezig. Ook de directeur woont de bestuursvergaderingen bij. Eenmaal per jaar vergadert het bestuur zonder aanwezigheid van de directeur, onder andere voor de jaarlijkse zelfevaluatie.

Naast de vergaderingen vindt ook regelmatig overleg plaats tussen de voorzitter van het bestuur en de directeur, tussen de penningmeester en de directeur, en tussen de andere bestuursleden en de directeur. Dit gebeurt als het om specifieke deskundigheden of aandachtsvelden gaat. De bijdrage van het bestuur is enthousiasmerend, positief kritisch, gericht op hoge kwaliteit, actief en doeltreffend. Bestuursleden zijn bij toerbeurt bij activiteiten van de stichting aanwezig. Bijvoorbeeld bij de wethoudersbijeenkomsten in januari en september 2022, de werkconferentie Méér Muziek in Mijn Klas in mei 2022, de Landelijke MuziekTafeldag in november 2022 en het bezoek aan OBS De Globe in Haarlem ter voorbereiding op het optreden van de Grootste Schoolband van Nederland in december 2022.

4.4 Ambassadeurs

Méér Muziek in de Klas werd ook in 2022 actief ondersteund door verscheidene ambassadeurs. Zo is er het overkoepelende Platform Ambassadeurs, bestaande uit vijftien ambassadeurs met Koningin Máxima als erevoorzitter. De ambassadeurs van het Platform vertegenwoordigen alle partijen die een belangrijke rol spelen bij muziekonderwijs op de basisschool: gemeenten, provincies, onderwijspartijen, centra voor de kunsten, artiesten en opleidingsinstituten als pabo's en conservatoria. Zij dragen uit hoe belangrijk muziekonderwijs op de basisschool is en zetten hun kennis en netwerk in om meer muziekonderwijs te realiseren. In 2022 trad muzikant, cabaretier, acteur en schrijver Kasper van Kooten toe tot het platform.

Verscheidene mensen vervullen een ambassadeursrol op inhoudelijk gebied of op regionaal niveau. In 2022 werden maar liefst 9 nieuwe ambassadeurs aangesteld in Lokaal-regio's. Ook hebben we artiestambassadeurs, zoals Buddy Vedder, die zich hard maken voor muziekonderwijs en dat onder een breder publiek zichtbaar maken. We danken al onze ambassadeurs heel hartelijk voor hun geweldige inzet en betrokkenheid.

4.5 Partners

We konden in 2022 alleen impact generen dankzij de vele partners, sommigen van het eerste uur, maar ook recentere samenwerkingen. Uiteraard danken we onze vaste samenwerkingspartners het ministerie van OCW, het Fonds voor Cultuurparticipatie, het LKCA, de PO-Raad en de AVS voor hun betrokkenheid, ondersteuning en bereidwilligheid ons te allen tijde van (ongevraagd) advies te voorzien.

We zijn erg blij met ons partnerschap met het Jeugdeducatiefonds, evenals die met het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Jantje Beton. Samen met hen hopen we ook de komende jaren een verschil te kunnen maken voor de kinderen die dat het meest nodig hebben. De

NPO en AVROTROS droegen wederom in grote mate bij aan de zichtbaarheid van het belang van muziekonderwijs voor kinderen tijdens het kerstgala. NTR en Schooltv waren ook dit jaar een enthousiaste partner bij het creëren van een geheel nieuw product: de muzikale verhalen.

Onze dank gaat ook uit naar alle nieuwe partners, landelijk en lokaal, die zich mede dankzij de regionale MuziekAkkoorden hebben verbonden aan het doel van structureel muziekonderwijs voor alle kinderen in Nederland en het Caribische deel van het Koninkrijk. Uiteraard horen daar ook onze financiële partners bij, waar we in Hoofdstuk 5 op terugkomen.

Bovenstaande lijst is lang niet uitputtend. Alleen sámen realiseren we structureel muziekonderwijs op alle basisscholen. We danken onze kernpartners én nieuwe partners voor de vruchtbare samenwerking.

Thema: Netwerken en bijeenkomsten

Vanuit onze rol als netwerkorganisatie voerden we in 2022 vele (online) gesprekken. Ook gaven we presentaties en woonden we diverse (online) evenementen en bijeenkomsten bij. Op deze manier onderhouden we ons netwerk en breiden we het tevens steeds verder uit.

Presentaties en netwerkgesprekken

In 2022 gaven we meerdere presentaties over de aanpak en het doel van Méér Muziek in de Klas, zowel bij Nederlandse bijeenkomsten als internationaal. Deze presentaties droegen bij aan het vergroten van onze naamsbekendheid en het vergaren en uitwisselen van actuele kennis en informatie. Zo spraken we bijvoorbeeld op het seminar voorafgaand aan het bezoek aan de musical Aladdin (zie p. xx) samen met andere partijen die zich inzetten voor kansengelijkheid voor alle kinderen. Ook spraken we met potentiële nieuwe partners en waren we veel in gesprek met het ministerie van OCW over hoe we onze inzet, en die van onze partners, kunnen verbreden en verdiepen en hoe we juist díe scholen en kinderen kunnen bereiken die op grotere afstand van kunst en cultuur staan. Het rondetafelgesprek op 10 mei was het eerste gesprek over dit onderwerp (zie p. xx), waarna er meerdere gesprekken volgden in aanwezigheid van verschillende bestuursleden.

Bijeenkomsten in het kader van Méér Muziek in de Klas Lokaal

Wij zijn als adviseur betrokken bij de stuurgroepen, ook wel de MuziekTafels, van de lokale MuziekAkkoorden. In die hoedanigheid spreken we regelmatig met de samenwerkingspartners en staan we hen waar nodig bij met advies. In 2022 ging dit op veel plekken over het verzelfstandigen van de samenwerkingsverbanden. In het Caribische deel spraken we met meerdere partijen over het versterken van de samenwerkingsverbanden ten behoeven van het muziekonderwijs aldaar.

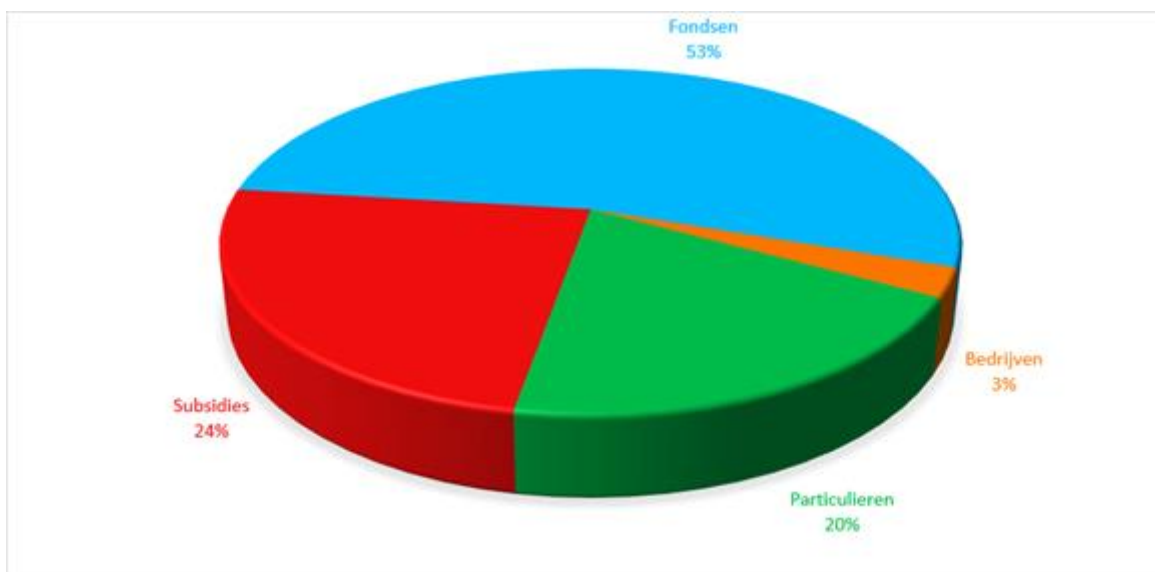
---

5. Financiën

In dit hoofdstuk zetten we onze financiën kort uiteen, en gaan we met name in op de middelen die we in 2022 hebben verkregen om onze activiteiten uit te kunnen voeren, evenals de ambities die we hebben voor 2023. 2022 is een overgangsjaar geweest waarin verschillende projecten doorgang hebben gevonden terwijl er gesprekken met OCW en andere partners over toekomstige activiteiten plaatsvonden.

5.1 Financiële middelen, sponsors en fondsen

De lasten zijn dit jaar gedekt met een financieringsmix van (vermogens)fondsen, sponsoring, particuliere donaties en publieke gelden, onderstaande grafiek geeft de verdeling van deze mix weer. We lichten de verschillende financieringscategorieën hieronder toe.

Financieringsmix 2022

Fondsen

Vershillende (vermogens)fondsen droegen in 2022 bij aan projecten waaraan zij ook in eerdere jaren doneerden. Zo ontvingen we weer bijdragen van het Prins Bernhard Cultuurfonds, VSBfonds en de VandenEnde Foundation / Stichting Stimulering Kunst en Cultuur. Wij zijn de fondsen zeer erkentelijk voor het vertrouwen in onze stichting en in de impact van deze projecten.

Ook zijn er nieuwe relaties ontstaan met fondsen die zich specialiseren, bijvoorbeeld in de doelgroep van kinderen met een beperking. Wij hopen deze partnerschappen voort te zetten en uit te bouwen om zo verschillende kwetsbare doelgroepen nog beter te bereiken. We ontvingen in 2022 projectbijdragen van onder andere:

- Gravin van Bylandt Stichting voor de muzikale verhalen
- Zabawas voor de MuziekSpeeltuin
- Janivo voor de MuziekSpeeltuin
- Een anoniem fonds voor de MuziekSpeeltuin en het Handboek

- Een anoniem fonds voor de Vliegende Brigadiers
- Fonds Kind & Handicap voor het speciaal onderwijs
- Dr. C.J. Vaillant Fonds voor het speciaal onderwijs
- Stichting het Gehandicapte Kind voor het speciaal onderwijs

Publieke gelden

De publieke gelden die wij ontvangen maakten naast de basisorganisatie van Méér Muziek in de Klas, ook activiteiten binnen de lijn van lokale verankering, publiek-private samenwerking en deskundigheidsbevordering mede mogelijk. Zo droegen ze onder andere bij aan de Landelijke MuziekTafeldag , de doorontwikkeling van de lokale wervingsstrategie , het MuziekopleidersAkkoord en de workshops voor leerkrachten en studenten tijdens de Werkconferentie Méér Muziek in Mijn Klas .

Sponsoring

Verschillende projecten van Méér Muziek in de Klas zijn gesponsord door bedrijven die nauw betrokken zijn bij de doelgroep, of die vanuit maatschappelijk ondernemerschap aan het doel wilden bijdragen. Dit gaat zowel om sponsoring in natura als financiële bijdragen. Een greep uit de sponsoring van 2022:

- Jumbo: Het Kerst Muziekgala en de Grootste Schoolband van Nederland
- Adams Music: speciaal onderwijs met kortingsvoucher voor scholen
- Yalp: MuziekSpeeltuin door inzet uren personeel voor spelontwikkeling
- Lokale sponsoring: Gazelle sponsorde de muziekiets in Rheden , energiecoöperatie Zeeuwind zamelde geld in voor muziek op het speciaal onderwijs
- Sponsoring in natura: Culturije doneerde Orff-instrumenten voor Caribisch Gebied

Particuliere baten

Het aantal particuliere bijdragen blijft groeien in 2022. Met name het aantal bijdragen voor specifieke regio's (spaarpotjes) nam toe, dit waren er in 2022 vier keer zo veel als in 2021.

Donaties muziekverenigingen

In 2022 ontving Méér Muziek in de Klas meerdere donaties van koren of muziekverenigingen die zich hebben opgeheven. De coronajaren zijn zwaar geweest voor veel muziekgerelateerde organisaties. In begeleidende mails gaven deze donateurs aan dat ze Méér Muziek in de Klas als bestemming voor restgelden kozen om toekomstige generaties kans te geven om muziek te maken. Wij zijn uiteraard zeer begaan met de verenigingen die de pijnlijke beslissing hebben moeten nemen om zich op te heffen. Wij hopen dat meer muziek in de Nederlandse klaslokalen in de toekomst leidt tot méér kinderen die deelnemen aan het rijke verenigingsleven in het land.

Sponsoracties

Ook ontvingen we spontane donaties van particulieren of muziekverenigingen die een inzamelingsactie op touw hebben gezet voor het muziekonderwijs. Een aantal voorbeelden:

- De inzamelingsactie voor het pensioen van de Bornse huisarts (zie p. xx).*
- De coöperatie Zeeuwind organiseerde een inzameling onder de leden die ten goede kwam aan muziekinstrumenten voor het speciaal onderwijs in Zeeland.*
- Een Utrechtse arts heeft, net als in Borne, bij zijn pensioen zijn relaties gevraagd bij te dragen aan muziek voor de speciaal onderwijs scholen in de provincie.*
- Een vereniging deed een spontane deurcollecte in de buurt en doneerde de opbrengst aan ons. Het gedoneerde geld wordt ingezet om scholen een stimulans te geven.*

Door deze, en vele andere, acties zien we dat het draagvlak voor het verbeteren van muziekonderwijs groeit en dus ook de betrokkenheid van particulieren die dit onderwerp een warm hart toedragen. We hebben daarom in 2022 faciliteiten voor sponsoracties ontwikkeld waar scholen, verenigingen en particulieren vanaf 2023 gebruik kunnen maken.

- Voor scholen ontwikkelden we een kant-en-klare sponsordoos en een donatie-omgeving op www.sponsor.school. De school kan van de sponsordoos gebruikmaken om samen met de kinderen geld in te zamelen voor het muziekonderwijs op hun school. Dit kunnen ze inzetten voor bijvoorbeeld instrumentarium, inzet van een vakdocent, aanschaf van een muziekmethode, of een muziekspeeltoestel voor het schoolplein.*
- Voor particulieren of muziekverenigingen hebben we een jubileum-box ontworpen die in te zetten is bij een verjaardag, viering van een jubileum, afscheid bij pensioen of een ander mooi en feestelijk moment. Via deze box kan een particulier aan familie en vrienden vragen om muziekonderwijs cadeau te doen.*

De lancering van de faciliteiten voor sponsoracties vindt plaats in het voorjaar van 2023 in het kader van de Kindermuziekweek.

5.2 Beheer, rapportage en relatiemanagement

Stichting Méér Muziek in de Klas beheert gedoneerde gelden onder toezicht van de penningmeester; de gelden worden niet belegd. Om risico's effectief te kunnen beheersen blijven we, net als afgelopen jaren, mogelijke bedreigingen en beheersmaatregelen continu monitoren. De belangrijkste risico's zijn imagoschade, veiligheid van kinderen, fraude, besteding van gelden en datamisbruik. Méér Muziek in de Klas heeft de belangrijkste risico's en onzekerheden in kaart gebracht, te vinden in bijlage 2.

Wij hechten veel waarde aan het onderhouden van onze relaties. Door de coronamaatregelen waren de mogelijkheden daartoe de afgelopen jaren beperkt. In 2022 was het gelukkig weer mogelijk om fysieke evenementen te organiseren en partners en relaties hierbij te betrekken, zoals bij het jaarlijkse Kerst Muziekgala. Ook hebben we onze relaties weer actief uitgenodigd voor inhoudelijke evenementen zoals de Werkconferentie Méér Muziek in Mijn Klas en de Landelijke MuziekTafeldag. Dit leverde veel verdieping op.

Partners en (potentiële) relaties kregen tijdens deze bijeenkomsten een concreet beeld en gevoel bij wat wij als stichting doen. Deze lijn zetten we in de toekomst voort.

5.3 Financieel resultaat 2022

Er was voor 2022 een positief resultaat begroot van € 88.000. In de jaarrekening 2022 komen we echter uit op een negatief saldo van baten en lasten van € 293.607. Dit resultaat komt deels door een grote private toekenning die pas in 2023 definitief werd en werd deels opgevangen door de eerder opgebouwde continuïteitsreserve en overige reserves. Dankzij een hogere dekking konden we op de actielijn deskundigheidsbevordering in 2022 wel flink meer investeren dan begroot. De resterende reserve per einde boekjaar bedraagt €33.463.

5.4 Financiële ambities voor 2023

In 2022 voerden we meerdere gesprekken met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over 2023, 2024 en daarna. Op het moment van schrijven hebben we een toekenning ontvangen van het ministerie die de voortzetting van onze werkzaamheden de komende jaren garandeert. De komende jaren zal de publiek-private samenwerking dus worden gecontinueerd.

Rondom de nieuwe lijnen zoals het speciaal onderwijs zullen we ons netwerk van relaties uitbreiden zodat het netwerk van ondersteunende partners groeit. De werving van private baten zal in 2023 extra aandacht krijgen met de lancering van verschillende sponsormogelijkheden voor een groter publiek. We streven er naar om in 2023 20% meer donaties te ontvangen dan in 2022.

Tot slot

Ondanks het staartje van de coronaperiode in de eerste paar maanden van het jaar kijken we met veel voldoening terug op 2022. Vanuit Méér Muziek in de Klas hebben we er met het team, het bestuur, de ambassadeurs en al onze partners weer alles aan gedaan om onze missie een stap verder te brengen. Daar getuigt dit jaarverslag van.

Vol energie gaan we 2023 in. We zijn buitengewoon verheugd dat we de publiek-private samenwerking met het ministerie van OCW kunnen voortzetten de komende jaren en daarmee het publiek-private karakter van onze stichting kunnen voortzetten. Uiteraard doen we dat ook met alle andere partners met wie we de afgelopen jaren hebben samengewerkt en zullen we daarnaast actief nieuwe samenwerkingsverbanden opzoeken.

Samen met oude en nieuwe partners zetten we ons onverminderd in om de schooldag voor alle kinderen en jongeren in Nederland en het Caribisch deel een stukje mooier te maken.

Bijlage 1 | Overzicht bijdragen

Anonieme fondsen
Adams Musical Instruments
Dhr. & Mevr. Van den Ende
Gravin van Bylandt Stichting
Janivo
Jumbo
Ministerie van OCW
Particuliere donaties en schenkingen
Prins Bernhard Cultuurfonds
Provincie Overijssel
Stichting Het Gehandicapte Kind
Stichting Kind & Handicap
Stichting Stimulering Kunst & Cultuur
VandenEnde Foundation
VSBfonds
Vaillantfonds
Yalp
Zabawas

Bijlage 2 | Risicoanalyse Méér Muziek in de Klas

Méér Muziek in de Klas heeft de belangrijkste risico's en onzekerheden in kaart gebracht waar het haar eigen activiteiten aangaat. Om deze effectief te kunnen beheersen, blijven we mogelijke bedreigingen en beheersmaatregelen continu monitoren. De belangrijkste zijn imagoschade, veiligheid van kinderen, fraude, besteding van gelden en datamisbruik.

Risico	Omschrijving	Hoogte risico	Beheersmaatregel
Financiële tekorten	Door (onvoorziene) omstandigheden kunnen inkomsten uit fondsenwerving tegenvallen waardoor er tekorten op de begroting kunnen optreden. Ook ontstaat een risico op ondercapaciteit.	Laag	- Afdoende continuïteitsreserve - Bij onvoldoende dekking worden geen (nieuwe) activiteiten ontplooid
Disbalans publiek-private samenwerking	Door de trend van opbrengstgericht leren is er verminderd aandacht voor muziekonderwijs, waardoor er kans is op minder financiële steun vanuit rijksoverheid. De verhoudingen tussen de publieke en private bijdragen komen hiermee mogelijk in gevaar. Private gelden zijn doorgaans geoormerkt en voorzien daarmee niet in financiering van de basisorganisatie. Hierdoor ontstaat enerzijds een risico op ondercapaciteit, anderzijds een risico op verminderde slagkracht	Hoog	- Continu contact met publieke en private financiers om balans te handhaven
Veiligheid kinderen	Medewerkers en freelancers van Méér Muziek in de Klas komen in aanraking met jonge kinderen.	Hoog	- Verklaringen omtrent gedrag - Training medewerkers (2019, herhaling 2023) - Strikte naleving AVG
COVID-19	COVID-19 heeft langetermijneffecten in het onderwijsveld waar we de effecten nog niet precies van weten. Een mogelijk risico is verminderde aandacht voor muziekonderwijs door hogere werkdruk en lerarentekort.	Gemiddeld	- Continu in gesprek met het onderwijsveld over hoe Méér Muziek in de Klas zich verhoudt tot het veld, en hoe het er in het veld zelf voor staat
Integriteit	Méér Muziek in de Klas streeft een smetteloze reputatie na bij het bereiken van haar doel. Gebrekkige integriteit van medewerkers, directie, bestuur en ambassadeurs zouden een negatief effect op het imago van de stichting kunnen hebben.	Gemiddeld	- Medewerkers, directie en bestuur beloven integer te handelen in resp. personeelshandboek, directie- en bestuursreglement - In de arbeidsovereenkomst van medewerkers van Méér Muziek in de Klas staat een boeteclausule voor schending van de geheimhoudingsplicht

			<ul style="list-style-type: none"> - In gevallen van belangenverstremgeling of onheuse gedragingen dan wel uitingen van ambassadeurs wordt ambassadeurschap opgeschort - In geval van wedstrijden worden reglementen opgesteld - Er is een klacht- en meldregeling
Gezondheid medewerkers	De basisorganisatie van Méér Muziek in de Klas is verantwoordelijk voor de uitvoering van alle activiteiten. Als medewerkers uitvallen, komt de uitvoering van activiteiten in gevaar.	Gemiddeld	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt correct gehandeld op het gebied van Arbo en werkdruk - Er is een vertrouwenspersoon, mocht een intern conflict zich voordoen
Wetgeving en cyberveiligheid	AVG, cybercrime, datalekken	Gemiddeld	<ul style="list-style-type: none"> - Onze webomgeving is gecertificeerd met een SSL-certificaat - Wij vragen om toestemming voor het gebruik van cookies - Bij formulieren vragen wij om toestemming om de gegevens te gebruiken voor de aangewezen doeleinden - Medewerkers worden geacht zorgvuldig om te gaan met wachtwoorden

Balans per 31 december 2022

(Na bestemming exploitatiesaldo)

		31-12-2022		31-12-2021	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	1		9.563		12.637
Vlottende activa					
Overige vorderingen	2	625.065		775.176	
Liquide middelen	3	757.873		721.460	
Som der vlottende activa			1.382.938		1.496.637
			<u>1.392.501</u>		<u>1.509.274</u>
PASSIVA					
Reserves en fondsen					
Overige reserves	4	-		227.070	
Continuïteitsreserve		33.463		100.000	
			33.463		327.070
Kortlopende schulden	5		1.359.038		1.182.204
			<u>1.392.501</u>		<u>1.509.274</u>

Staat van baten en lasten over 2022

		Werkelijk 2022 €	Begroot 2022 €	Werkelijk 2021 €
Baten:	6			
- Baten van particulieren		311.043	316.000	326.802
- Baten van bedrijven		43.000	44.000	34.300
- Baten van loterijorganisaties		-	500.000	500.000
- Baten van subsidies van overheden		380.996	480.000	306.700
- Baten van andere organisaties zonder winststreven		841.528	1.217.000	1.565.444
Som van de geworven baten		<u>1.576.567</u>	<u>2.557.000</u>	<u>2.733.246</u>
- Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten		183.611	18.000	83.427
Som van de baten		<u>1.760.178</u>	<u>2.575.000</u>	<u>2.816.673</u>
Lasten:	7			
Besteed aan doelstellingen				
Algemene activatiekosten (A)		50.623	20.000	162.403
Bewustwordingscampagne (B)		785.044	980.000	2.046.895
Deskundigheidsbevordering (C)		377.092	140.000	271.916
Lokale verankering (D)		549.619	610.000	371.239
		<u>1.762.378</u>	<u>1.750.000</u>	<u>2.852.453</u>
Wervingskosten		58.180	60.000	63.795
Kosten beheer en administratie	8	233.226	677.000	526.357
Som van de lasten		<u>2.053.785</u>	<u>2.487.000</u>	<u>3.442.605</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-293.607</u></u>	<u><u>88.000</u></u>	<u><u>-625.932</u></u>
Bestemming saldo van baten en lasten:				
Toevoeging/onttrekking aan:				
- bestemmingsfonds		-	-	-
- Continuïteitsreserve		-66.537	-	100.000
- overige reserves		-227.070	88.000	-725.932
		<u><u>-293.607</u></u>	<u><u>88.000</u></u>	<u><u>-625.932</u></u>

De onttrekking aan de reserves in 2022 ontstond mede door een bijdrage die voor 2022 begroot was. Deze is echter pas in 2023 toegekend.

Verhoudingen:

Wervingskosten - Som van de geworven baten	3,69%	2,35%	2,33%
Lasten besteed aan doelstellingen - Som van de baten	100,13%	67,96%	101,27%
Lasten besteed aan doelstellingen - Som van de lasten	85,81%	70,37%	82,86%
Kosten beheer en administratie - Som van de geworven baten	14,79%	26,48%	19,26%

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2022

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving voor fondsenwervende instellingen, zoals vastgelegd in RJ 650 Fondsenwervende instellingen.

Oprichting

Stichting Méér Muziek In De Klas, statutair gevestigd te Utrecht, is op 12 maart 2015 opgericht onder de naam Stichting Stimulering Muziekonderwijs. Bij bestuursbesluit van 16 februari 2016 is de naam van de stichting gewijzigd in Stichting Méér Muziek. De hiervoor benodigde partiële statutenwijziging vond plaats op 24 februari 2016. De laatste statutenwijziging vond plaats op 19 april 2021.

Doelstelling

Stichting Méér Muziek In de Klas stelt zich, met behulp van een daartoe bestemd vermogen, ten doel:

- o Het (doen) bevorderen van het maken van muziek, de muziekbeleving en vorming;
- o Het (doen) stimuleren en coördineren van activiteiten en programma's gericht op de verbetering van culturele participatie door kinderen middel het muziekonderwijs in Nederland in samenspraak met het Platform Ambassadeurs Méér Muziek in de Klas;
- o Het bieden van ondersteuning aan (de organisatie van) het Platform Ambassadeurs Muziekonderwijs; en al hetgeen met vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het (doen) laten organiseren van culturele evenementen, programma's en activiteiten door derden.

Fiscale status

Stichting Méér Muziek In de Klas is aangemerkt als een culturele algemeen nut beogende instelling (culturele ANBI).

Directie

De directie wordt gevoerd door mevrouw J.J. Westerveld.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur is per ultimo 2022 als volgt:

- o Mevrouw C.G. Gehrels, voorzitter
- o Mevrouw J.J. Van der Wijk, vicevoorzitter
- o De heer J.A. Van den Ende, bestuurslid
- o Mevrouw S. Laseur-Eelman, bestuurslid
- o De heer S. Budjhawan, penningmeester (vanaf 1-1-2022)
- o De heer J.A.U. Macrooy, bestuurslid (vanaf 1-1-2022)
- o De heer M.I. van Engen, bestuurslid (vanaf 1-1-2022)

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving voor fondsenwervende instellingen, zoals vastgelegd in RJ 650 Fondsenwervende instellingen.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover deze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen welke hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien deze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Continuïteit

Van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben we in 2023 een toekenningsbrief ontvangen die de voortzetting van onze werkzaamheden in de komende jaren garandeert. Deze jaarrekening is derhalve opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met een lineaire afschrijving gebaseerd op de verwachte economische levensduur, of tegen lagere bedrijfswaarde.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Reserves en fondsen

Het bestuur geeft door de benoeming van de reserves aan op welke wijze zij de haar ter beschikking staande middelen wenst aan te wenden.

Wanneer door derden aan een deel van de middelen een specifieke besteding is gegeven, is dit deel aangemerkt als 'bestemmingsfonds'. Fondsen onderscheiden zich dus in die zin van reserves, dat niet het bestuur, maar een derde een bestemming aan de middelen heeft gegeven.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Baten en lasten

Baten en lasten worden verantwoord in het jaar waaraan deze kunnen worden toegerekend.

Kostentoerekening

De kosten worden toegerekend aan de doelstelling, wervingskosten, alsmede beheer en administratie, op basis van de volgende maatstaven:

- o direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend;
- o niet direct toerekenbare kosten worden als volgt verdeeld:
- o personeelskosten op basis van een onderbouwde inschatting van de tijdsbesteding van de medewerkers;
- o overige kosten aansluitend op de verdeling van de personeelskosten

Subsidies

Subsidies worden in de jaarrekening verwerkt zodra er een redelijke zekerheid is dat de Stichting aan de gestelde voorwaarden voldoet en de subsidie of faciliteit daadwerkelijk wordt verkregen.

Wanneer gelden van derden zijn ontvangen en deze eind van het jaar nog niet volledig besteedt zijn én de verplichting rust om dit geld te besteden (en anders wellicht terug te betalen), dan wordt dit nog niet bestede bedrag als schuld in de balans gepresenteerd.

Gebruik van schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

NOW

Ontvangen bijdragen vanuit de overheid in het kader van de NOW subsidie worden in mindering gebracht op de personeelskosten aangezien deze direct toezien op de loonkosten.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

1. Materiële vaste activa

	Inventaris en verbouwingen €
Boekwaarde per 31 december 2021	12.637
Mutaties in boekjaar:	
- Investerings	1.114
- Afschrijvingen	-4.188
Boekwaarde per 31 december 2022	9.563

De materiële vaste activa worden in zestig maandelijks termijnen afgeschreven.

2. Vorderingen

	31-12-2022 €	31-12-2021 €
Debiteuren	20.500	60.125
Waarborgsom	9.750	9.750
Overige vorderingen	21.369	12.250
Overlopende activa	573.446	693.051
	625.065	775.176

Overlopende activa

	31-12-2022 €	31-12-2021 €
Nog te ontvangen subsidies en bijdragen	343.000	689.452
Vooruitbetaalde/ontvangen facturen	52.728	3.599
Nog te factureren	177.718	-
	573.446	693.051

De vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

3. Liquide middelen

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Rabobank N.V. rekening-courant .302	757.802	721.325
Rabobank N.V. rekening-courant .498	71	136
	<u>757.873</u>	<u>721.460</u>

De tegoeden op de bankrekeningen zijn direct opeisbaar.

4. Reserves en fondsen

	Overige reserves	Continuïteitsreserve	Totaal
	€	€	€
Stand per 31 december 2021	227.070	100.000	327.070
Mutaties in boekjaar:			
- Verdeling exploitatiesaldo 2022	-227.070	-66.537	-293.607
Stand per 31 december 2022	<u>-</u>	<u>33.463</u>	<u>33.463</u>

De overige reserves staan ter vrije beschikking van de Stichting.

Om zeker te stellen dat de stichting in de toekomst aan verplichtingen kan voldoen, bouwen we een continuïteitsreserve voor de dekking van risico's op korte termijn. Jaarlijks wordt er bij voldoende reserves **€100.000 toegevoegd. Dit reserve wordt opgebouwd tot €300.000. We hanteren een** continuïteitsreservenorm van maximaal anderhalf maal de jaarlijkse kosten voor de eigen organisatie. Onder de kosten van de eigen organisatie wordt verstaan de totale personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor- en algemene kosten, afschrijving en rente en de toegerekende kosten publiciteit en communicatie aan werving baten en beheer en administratie.

Vanwege de begrote toekenning 2022 die in pas 2023 toegekend werd, toegelicht onder de staat van baten en lasten, vond er in 2022 een onttrekking aan de continuïteitsreserve. We verwachten vanaf 2023 deze weer op te bouwen conform de werkwijze hierboven beschreven.

5. Kortlopende schulden

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Crediteuren	949.266	661.254
Gelden nog te verdelen in regio's	108.492	349.967
Overige schulden	13.000	22.250
Overlopende passiva	288.281	148.733
	<hr/>	<hr/>
	1.359.038	1.182.204

Overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Nog te ontvangen facturen	54.314	13.215
Nog te betalen personeel gerelateerde bedragen	77.925	98.313
Nog niet bestede subsidies en bijdrage	156.042	37.205
	<hr/>	<hr/>
	288.281	148.733

Nog niet bestede subsidies en bijdragen

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Landelijke Vereniging van Crematoria / Dr. C.J. Vaillant Fonds	5.000	-
Anonieme bijdragen en overige	151.042	37.205
	<hr/>	<hr/>
	156.042	37.205

De vooruit ontvangen / Nog niet bestede subsidies per 31-12-2021 zijn in boekjaar 2022 besteed.
Alle anonieme bijdragen zijn afkomstig van fondsen die bekend zijn bij de stichting. Deze fondsen verzoeken ons om niet bij naam genoemd te worden.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Huurverplichtingen

In 2016 is een huurcontract afgesloten voor kantoorruimte in het pand aan de Sarphatikade 22-I. De overeenkomst is aangegaan tot en met 31 augustus 2022. Hierna wordt de overeenkomst voortgezet voor aansluitende periodes van telkens 1 jaar.

Aanvulling nog niet bestede subsidies en bijdragen

De volgende bijdragen zijn in 2022 toegekend, maar worden in 2023 besteed en ontvangen:

VSB fonds	45.000
Zabawas	20.000
Janivo	15.000
Fonds Kind & Handicap	10.000
Stichting het Gehandicapte kind	5.000
	<hr/>
	95.000

Specificatie baten

	Werkelijk 2022 €	Begroot 2022 €	Werkelijk 2021 €
6. Baten:			
- Baten van particulieren			
De heer en mevrouw Van den Ende	300.000	300.000	307.000
Overige Particulieren	11.043	16.000	19.802
	<u>311.043</u>	<u>316.000</u>	<u>326.802</u>
- Baten van bedrijven			
Jumbo	25.000	25.000	25.000
Overige bedrijven	18.000	19.000	9.300
	<u>43.000</u>	<u>44.000</u>	<u>34.300</u>
- Baten van loterijorganisaties			
VriendenLoterij	-	500.000	500.000
	<u>0</u>	<u>500.000</u>	<u>500.000</u>
- Baten van subsidies van overheden			
Fonds voor CultuurParticipatie	-	-	97.700
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en			
Wetenschap	350.000	350.000	100.000
Provincies	2.500	-	109.000
Andere overheid	28.496	130.000	-
	<u>380.996</u>	<u>480.000</u>	<u>306.700</u>
- Baten van andere organisaties zonder winststreven			
VandenEnde Foundation	300.000	300.000	300.000
Stichting Stimulering Kunst & Cultuur	400.000	400.000	900.000
VSB Fonds	-	50.000	75.000
Oranje Fonds	-	-	45.053
Stichting Heutink Foundation	15.125	15.125	15.125
Prins Bernhard Cultuur Fonds	5.000	25.000	10.000
Andere fondsen zonder winststreven	121.403	426.875	220.266
	<u>841.528</u>	<u>1.217.000</u>	<u>1.565.444</u>
Som van de geworven baten	<u><u>1.576.567</u></u>	<u><u>2.557.000</u></u>	<u><u>2.733.246</u></u>
- Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	183.611	18.000	83.427
- Overige baten			
Som van de baten	<u><u>1.760.178</u></u>	<u><u>2.575.000</u></u>	<u><u>2.816.673</u></u>

De verantwoorde baten van particulieren bestaan enkel uit donaties en giften.

7. Toelichting lasten

Doelstellingen:

Algemene activatiekosten (A)

Bewustwordingscampagne (B)

Deskundigheidsbevordering (C)

Lokale verankering (D)

7. Besteed aan doelstellingen					Wervings-	Kosten	Totaal werkelijk	Begroot jaar	Totaal
	A	B	C	D	kosten	beheer en administratie	jaar 2022	2022	werkelijk jaar 2021
Verstrekke(project)subsidies en (project)bijdragen	32.330	785.044	177.873	90.257	39.482	-	1.124.986	1.255.000	2.288.537
Uitbesteed werk	10.293	-	69.290	88.780	3.123	30.042	201.528	229.200	219.127
Communicatiekosten	-	-	2.978	10.182	575	18.855	32.590	48.900	44.196
Personeelskosten	6.000	-	108.951	325.400	10.000	124.468	574.819	822.000	763.837
Huisvestingskosten	-	-	-	15.000	3.000	35.648	53.648	54.400	50.597
Kantoor- en algemene kosten	2.000	-	18.000	20.000	2.000	20.026	62.026	69.000	67.942
Afschrijving	-	-	-	-	-	4.188	4.188	8.500	8.369
Totaal	50.623	785.044	377.092	549.619	58.180	233.226	2.053.785	2.487.000	3.442.605

	Werkelijk 2022 €	Begroot 2022 €	Werkelijk 2021 €
8. Kosten beheer en administratie			
Uitbesteed werk	29.236	34.200	24.316
Communicatiekosten	32.590	48.900	44.196
Personeelskosten	695.510	822.000	763.837
Ontvangen subsidies personeelskosten	-120.691	-	-
Huisvestingskosten	53.648	54.400	50.597
Kantoor- en algemene kosten	62.026	69.000	67.942
Afschrijving	4.188	8.500	8.369
	<u>756.506</u>	<u>1.037.000</u>	<u>959.257</u>
Doorbelasting aan projecten	-508.511	-300.000	-369.105
Fondsenwervingdeel vanuit kosten beheer en administratie	-58.180	-60.000	-63.795
	<u>189.815</u>	<u>677.000</u>	<u>526.357</u>

- Gemiddelde FTE in 2022 bedroeg 10,7

In de Ontvangen subsidies personeelskosten zit bij inbegrepen een baten van €106.424. Dit betreft de overheidsbijdrage NOW4 (Aanvraagperiode 6) en NOW6 (Aanvraagperiode 8).

Bezoldiging Directie

	2022	2021
naam	J.J. Westerveld	J.J. Westerveld
functie	Directeur	Directeur
dienstverband		
aard	onbepaald	onbepaald
uren per week	36	36
parttime percentage	100%	100%
periode	1/1-31/12	1/1-31/12
Bezoldiging (EUR)		
Bruto loon	89.518	88.004
vakantiegeld	7.321	7.653
Eindejaarsuitkering	-	-
Totaal	96.839	95.657
Belaste onkostenvergoedingen	406	327
Pensioenlasten (wg)	12.503	11.020
Totaal	109.748	107.004

De bestuurders van Stichting Méér Muziek in de Klas ontvangen geen vacatiegelden en zijn onbezoldigd.

Het bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt jaarlijks vastgesteld.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Méér Muziek in de Klas de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie www.goededoelennederland.nl).

De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij Méér Muziek in de Klas vond plaats door het bestuur.

Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 415 punten met een maximaal jaarinkomen van EUR 130.699 (1 FTE/12mnd). Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellings, de pensioenlasten, de pensioencompensatie en de overige beloningen op termijn samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum van EUR 130.699 per jaar. De belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

Amsterdam, 9 mei 2023

C.G. Gehrels

J.J. Van der Wijk

J.A. Van den Ende

S. Laseur - Eelman

J.A.U. Macrooy

S. Budjhawan

M.I. van Engen

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Het bestuur van Stichting Meer Muziek in de Klas

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022**Ons oordeel**

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Meer Muziek in de Klas te Amsterdam gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Meer Muziek in de Klas per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2022;
2. De staat van baten en lasten over 2022; en
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Meer Muziek in de Klas zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, namelijk het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de overige gegevens een materiële afwijking bevatten:

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening **Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening**

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij men het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De directie is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. Verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Amsterdam, 26 mei 2023
RSM Netherlands Accountants N.V.

drs. S.F. Fokker
Registeraccountant